5.2.73.

Kõigi maade proletaarlased, ühinegel

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI
ÜLEMNÕUKOGU JA VALITSUSE

TEATAJA

12. jaanuar 1973 Nr. 2 (371) 8. aastakäik

SISUKORD

II

13. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus «Riiklike pensionide määramise ja maksmise korra määrustiku» kinnitamise kohta.

II

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS

13 **«Riiklike pensionide määramise ja maksmise korra määrustiku» kinnitamise kohta**

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 3. augusti 1972. a. määrusele nr. 590 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Eesti NSV ministeeriumidel ja keskasutustel ning linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel võtta teadmiseks ja juhindumiseks juurdelisatud «Riiklike pensionide määramise ja maksmise korra määrustik».

Pensionid, mis on määratud enne nimetatud määrustiku kinnitamist, seoses sellega ümberarvutamisele ei kuulu.

2. Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeeriumil koos Eesti NSV Justiitsministeeriumiga esitada Eesti NSV Ministrite Nõukogule ettepanekud Eesti NSV valitsuse otsuste kehtetuks tunnistamise kohta seoses käesoleva määruse vastuvõtmisega.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimehe esimene asetäitja E. TÕNURIST
Eesti NSV Ministrite Nõukogu asjadevalitseja asetäitja E. SIKK

Tallinn, Toompea, 13. septembril 1972. Nr. 431.

Kinnitatud
NSV Liidu Ministrite Nõukogu
3. augusti 1972. a. määrusega nr. 590

Riiklike pensionide määramise ja maksmise korra

määrustik

I. Üldsätted

1. Vastavalt «Riiklike pensionide seadusele» määratakse ja makstakse käesoleva määrustiku järgi pensione:

a) töölistele, teenistujatele ja teistele kodanikele, kellele laieneb riiklik sotsiaalkindlustus;

b) rea-, seersant- ja vanemate koosseisu ajateenijatele;

c) kõrgemate ja keskeriõppeasutuste ning kaadri ettevalmistamise koolide ja kursuste õpilastele, aspirantidele ja kliinikuordinaatoritele;

d) teistele kodanikele, kui nad on invaliidistunud seoses riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmisega või seoses NSV Liidu kodaniku kohuse täitmisega inimelu päästmisel, sotsialistliku omandi kaitsmisel, samuti sotsialistliku õiguskorra kaitsmisel;

e) käesolevas punktis nimetatud kodanike ja nende seast pensionäride perekonnaliikmetele — toitja kaotuse puhul.

2. Töölistele, teenistujatele ja nende perekondadele käesoleva määrustikuga kehtestatud eeskirju kohaldatakse (kui ei ole ette nähtud teisiti) vastavalt ka:

a) teistele kodanikele, kellele laieneb riiklik sotsiaalkindlustus, ja nende perekondadele;

b) õpilastele (punkti 1 alapunkt «c»), aspirantidele ja kliinikuordinaatoritele, kes enne õppeasutusse, kursustele, aspirantuuri või ordinatuuri astumist on töötanud töölistena või teenistujatena, ning doktorantidele, samuti nende perekondadele;

c) tööduskooperatsiooni artellide endistele liikmetele ja nende perekondadele.

3. Rea-, seersant- ja vanemate koosseisu ajateenijatele ning nende perekondadele käesoleva määrustikuga kehtestatud eeskirju kohaldatakse (kui ei ole ette nähtud teisiti) vastavalt ka:

a) Suure Isamaasõja ja kodusõja partisanidele ning nende perekondadele;

b) vastava kategooria töölistele ja teenistujatele, kes on invaliidistunud seoses sõjategevuse piirkonnas, rindelähedastel raudteelõikudel ning kaitseliinide, sõjamereväebaaside ja lennuväljade rajamisel saadud haava, vigastuse või haigestumisega ning on vastavalt NSV Liidu valitsuse erimäärustele või -korraldustele pensionilise kindlustuse osas võrdsustatud sõjaväelastega, samuti samade kategooriate tööliste ja teenistujate perekondadele, kes on pensionilise kindlustamise osas võrdsustatud sõjaväelaste perekondadega;

c) kodanikele, kes on invaliidistunud seoses hävituspataljonides ning rahvakaitserühmades ja -salkades oldud ajal saadud haava, vigastuse või haigestumisega, ja nende perekondadele.

4. Käesoleva määrustiku kohaselt määratakse järgmisi riiklikke pensione:

a) vanaduspensionid;

b) invaliidsuspensionid;

c) toitjakaotuspensionid.

5. Kodanikele, kellel on õigus korraga saada eri liiki pensione (näiteks vanaduspensioni ja invaliidsuspensioni) või pensione eri organitelt, määratakse üks pension kodaniku omal valikul.

6. Kindralite, admiralide, ohvitseride, lipnike, mitšmanite, üleajateenijate, NSV Liidu Siseministeeriumi organite rea- ja juhtiva koosseisu isikute, samuti nende perekondade pensioniline kindlustamine toimub korras ja määrades, mis kehtestatakse NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt.

Käesoleva punkti esimeses lõikes nimetatud isikutele, kui nad sõjaväeteenistusest vabastamisel ei omandanud õigust saada vastavate kategooriate sõjaväelastele või NSV Liidu Siseministeeriumi organite rea- ja juhtiva koosseisu isikutele kehtestatud pensioni, ning nende perekondadele võidakse määrata pensione käesoleva määrustiku järgi alustel, mis on kehtestatud töölistele, teenistujatele ja nende perekondadele, olenemata sellest, kas need isikud on varem töölistena või teenistujatena töötanud. Seejuures arvutatakse pensione palgamäärast, mis neil isikutel oli ametikoha ja sõjaväelise auastme (eriauastme) järgi enne nende teenistusest vabastamist.

Pensionäridele NSV Liidu relvastatud jõudude ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Julgeoleku Komitee organite ohvitseride, lipnike, mitšmanite ja üleajateenijate hulgast, samuti NSV Liidu Siseministeeriumi organite rea- ja juhtiva koosseisu isikute hulgast, kes saavad invaliidsuspensioni ja on pärast pensioni määramist töötanud töölistena või teenistujatena vähemalt 2 aastat, võidakse nende soovil määrata invaliidsuspensionid alustel, mis on kehtestatud töölistele ja teenistujatele. Seejuures määratakse pensionäridele, kes on invaliidistunud NSV Liidu kaitsmisel või muude sõjaväeteenistuse kohustuste (teenistuskohustuste) täitmisel saadud haava, põrutuse või vigastuse tagajärjel või rindel viibimisega seotud haigestumise tagajärjel, pensione normide järgi, mis on kehtestatud töölistele ja teeenistujatele, kes on invaliidistunud töövigastuse tagajärjel.

Ministeeriumide ja keskasutuste sõjaväestatud valve töötajatele, kellele ei laiene riiklik sotsiaalkindlustus, ja NSV Liidu Sideministeeriumi erisideteenistuse rea- ja noorema juhtiva koosseisu isikutele, samuti nende isikute perekondadele määratakse pensione kas töölistele, teenistujatele ja nende perekondadele või rea-, seersant- ja vanemate koosseisu sõjaväelastele ja nende perekondadele kehtestatud alustel — pensionitaotleja valikul. NSV Liidu Sideministeeriumi erisideteenistuse kõrgema, vanema ja keskmise juhtiva koosseisu isikutele ning nende perekondadele määratakse pensione alustel, mis on kehtestatud töölistele, teenistujatele ja nende perekondadele.

7. Kolhoosiesimeestele, kolhoositootmise kõigis lülides oma erialal töötavatele kõrgema või keskeriharidusega kolhoosispetsialistidele, kolhooside pearaamatupidajatele (vanemraamatupidajatele) ja mehhanisaatoritele (traktoristidele-masinistidele, traktoristidele, kombaineritele, autojuhtidele, statsionaarsetel seadmetel töötavatele masinistidele, treialitele, lukkseppadele, motoristidele, raadiooperaatoritele, elektrikutele ja teistele isikutele, kellel on tootmisalane kvalifikatsioon ning kes töötavad masinate ja seadmete remontimisel või teenindamisel) ning nende perekondadele määratakse pensione alustel, mis on käesolevas määrustikus ette nähtud töölistele, teenistujatele ja nende perekondadele, pidades kinni NSV Liidu Ministrite Nõukogu 20. juuli 1964. a. määrusega nr. 622 (NSVL MK 1964, nr. 13, art. 89) kehtestatud tingimustest.

Käesolevas punktis nimetatud isikutele pensionide määramise kord määratakse kindlaks juhendiga, mille kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee koos ÜAÜKN-iga.

8. Teadustöötajatele määratakse vanadus- või invaliidsuspensione ja nende perekondadele toitjakaotuspensione vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 28. septembri 1949. a. määrusega nr. 4140 (ühes hilisemate muudatustega) kinnitatud «Teaduslike töötajate pensionikindlustuse määrustikule» või nende soovil vastavalt käesolevale määrustikule.

9. Kodanikud, kellel on õigus saada riiklikku pensioni, võivad pensioni määramist taotleda mis tahes ajal pärast pensioniõiguse tekkimist, ilma mingi tähtajalise piiramiseta.

10. Vanadus- või invaliidsuspension määratakse töölistele ja teenistujatele olenemata sellest, kas nad on pensioni taotlemise momendiks töötamise lõpetanud või töötavad edasi.

Sõjaväelastele, samuti NSV Liidu Siseministeeriumi organite rea- ja juhtiva koosseisu isikutele määratakse käesoleva määrustikuga ettenähtud pensione pärast nende isikute vabastamist teenistusest.

11. Riik tagab pensionide maksmise vahenditest, mis igal aastal assigneeritakse NSV Liidu riigieelarves, sealhulgas riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve vahenditest, mis moodustatakse ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide maksetest, — ilma mingite mahaarvamisteta töötasust.

12. Pensionid ei kuulu maksustamisele.

13. Käesoleva määrustiku järgi toimuvat pensionilist kindlustamist korraldavad sotsiaalkindlustusorganid.

14. Ametiühingud teostavad ühiskondlikku kontrolli pensioniliseks kindlustamiseks ja pensionäride teenindamiseks eraldatavate vahendite õige kulutamise üle.

II. Vanaduspensionid

15. Õigus saada vanaduspensioni on töölistel ja teenistujatel:

meestel, kes on saanud 60-aastaseks ja kellel on vähemalt 25-aastane tööstaaž;

naistel, kes on saanud 55-aastaseks ja kellel on vähemalt 20-aastane tööstaaž.

16. Õigus saada vanaduspensioni soodustatud tingimustel on:

a) töölistel ja teenistujatel allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel ja kuumades tsehhides — NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatava tootmisalade, tsehhide, kutsealade ja ametikohtade nimekirja järgi;

meestel, kes on saanud 50-aastaseks ja kellel on vähemalt 20-aastane tööstaaž;

naistel, kes on saanud 45-aastaseks ja kellel on vähemalt 15-aastane tööstaaž;

b) töölistel ja teenistujatel teistel raskete töötingimustega töödel — NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatava tootmisalade, tsehhide, kutsealade ja ametikohtade nimekirja järgi:

meestel, kes on saanud 55-aastaseks ja kellel on vähemalt 25-aastane tööstaaž;

naistel, kes on saanud 50-aastaseks ja kellel on vähemalt 20-aastane tööstaaž;

c) tekstiilitööstuse ettevõtete naistöölistel — NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatava tootmisalade ja kutsealade nimekirja järgi —, kes on saanud 50-aastaseks ja kellel on vähemalt 20-aastane tööstaaž;

d) töölistel ja teenistujatel — invaliididel sõjaväelaste hulgast, kes on invaliidistunud NSV Liidu kaitsmisel või muude sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisel saadud haava, põrutuse või vigastuse tagajärjel või rindelolekuga seotud haigestumise tagajärjel:

meestel, kes on saanud 55-aastaseks ja kellel on vähemalt 25-aastane tööstaaž;

naistel, kes on saanud 50-aastaseks ja kellel on vähemalt 20-aastane tööstaaž;

e) töölistel ja teenistujatel, kes on töötanud Kaug-Põhja piirkondades vähemalt 15 kalendriaastat või Kaug-Põhja piirkondadega võrdsustatud paikkondades vähemalt 20 kalendriaastat:

meestel, kes on saanud 55-aastaseks ja kellel on vähemalt 25-aastane tööstaaž;

naistel, kes on saanud 50-aastaseks ja kellel on vähemalt 20-aastane tööstaaž.

17. Naistel, kes on sünnitanud viis või enam last ja kasvatanud neid kaheksa aasta vanuseni, on õigus saada vanaduspensioni, kui nad on saanud 50-aastaseks ja neil on vähemalt 15-aastane tööstaaž, — kui neil pole õigust saada vanaduspensioni varasemas eas.

18. Pimedatel töölistel ja teenistujatel, kes saavad invaliidsuspensioni, on õigus saada selle pensioni asemel vanaduspensioni: meestel, kes on saanud 50-aastaseks ja kellel on vähemalt 15-aastane tööstaaž; naistel, kes on saanud 40-aastaseks ja kellel on vähemalt 10-aastane tööstaaž.

Pimedatele töölistele ja teenistujatele määratakse mainitud vanuse ja tööstaaži puhul vanaduspension ka siis, kui neile ei ole enne vanaduspensioni taotlemise momenti määratud invaliidsuspensioni.

Hüpofüsaarset nanismi põdevatel töölistel ja teenistujatel (liliputtidel) on õigus saada vanaduspensioni: meestel, kes on saanud 45-aastaseks ja kellel on vähemalt 20-aastane tööstaaž; naistel, kes on saanud 40-aastaseks ja kellel on vähemalt 15-aastane tööstaaž.

19. Vanaduspensione määratakse järgmistes määrades:

Kuutöötasu rublades	Pension			
	töölistele ja teenistujatele, välja arvatud need, kes on töötanud allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel või kuumades tsehhides		töölistele ja teenistujatele, kes on töötanud allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel või kuumades tsehhides	
	protsentides töötasust	pensioni väikseim määr rublades (lisandideta)	protsentides töötasust	pensioni väikseim määr rublades (lisandideta)
Kuni 35 (kaasa arvatud)	100	30	100	30
35 kuni 50 „	85	35	90	35
50 kuni 60 „	75	42,5	80	45
60 kuni 80 „	65	45	70	48
80 kuni 100 „	55	52	60	56
100 ja üle selle	50	55	55	60

Vanaduspensioni alammäär on 45 rubla kuus.

Vanaduspensioni ülemmäär on 120 rubla kuus.

20. Vanaduspensionide määramisel arvutatakse juurde järgmised lisandid (pensioni ülemmäära piires):

a) pideva tööstaaži eest (punkt 116) üle 15 aasta või üldise tööstaaži eest — meestele, kes on töötanud vähemalt 35 aastat, ja naistele, kes on töötanud vähemalt 30 aastat, — 10 protsenti pensionist. Töölistele ja teenistujatele, kellel on õigus saada pensioni soodustatud tingimustel vastavalt käesoleva määrustiku punkti 16 alapunktile «a» ning punktidele 17 ja 18, arvutatakse juurde nimetatud lisand üldise tööstaaži eest, kui nende üldine tööstaaž ületab staaži, mis on vajalik pensioni määramiseks soodustatud tingimustel, vähemalt 10 aasta võrra;

b) mittetöötavatele pensionäridele, kelle ülalpidamisel on töövõimetuid perekonnaliikmeid: ühe töövõimetu perekonnaliikme puhul — 10 protsenti pensionist, kahe või enama töövõimetu perekonnaliikme puhul — 15 protsenti pensionist.

21. Töölisele või teenistujale, kellel on vajalik staaž, kuid kes lõpetas töötamise enne, kui ta jõudis ikka, mis annab õiguse saada vanaduspensioni, määratakse pension tema jõudmisel sellesse ikka.

22. Tööline või teenistuja, kellel on õigus saada vanaduspensioni, võib pensioni määramist taotleda töötamise ajal või mis tahes ajal pärast töötamise lõpetamist, ilma mingi tähtajalise piiramiseta.

23. Vanaduspensionid määratakse eluajaks, olenemata töövõimest.

III. Invaliidsuspensionid

24. Invaliidsuspensione määratakse invaliidsuse tekkimise, s. o. töövõime alalise või pikaajalise kaotuse korral.

25. Olenevalt töövõime kaotuse astmest jagunevad invaliidid kolme gruppi.

Invaliidsusgrupi kindlaksmääramise juhendi kinnitab NSV Liidu Tervishoiu Ministeerium koos ÜAÜKN-iga.

26. Invaliidsuse põhjuse ja grupi ning invaliidsuse tekkimise aja määravad kindlaks arstliku tööekspertiisi komisjonid (ATEK-id), kes tegutsevad oma põhimääruse alusel, mis kinnitatakse kehtestatud korras.

Kui invaliidsuse tekkimise aega ei ole võimalik kindlaks määrata, loetakse invaliidsuse tekkimise päevaks invaliidsuse kindlaksmääramise päev.

27. Invaliidsuspensione määratakse:

a) töölistele, teenistujatele ja õpilastele (punkti 1 alapunkt «c»), aspirantidele ja kliinikuordinaatoritele, olenemata sellest, millal invaliidsus on tekkinud, kas töötamise (õppimise) ajal, enne tööle (õppima) asumist või pärast töötamise (õppimise) lõpetamist;

b) sõjaväelastele, kui invaliidsus on tekkinud sõjaväeteenistuse ajal või hiljemalt 3 kuu jooksul pärast sõjaväeteenistusest vabastamist või kui invaliidsus on tekkinud sellest tähtajast hiljem, kuid sõjaväeteenistuse ajal saadud haava, põrutuse, vigastuse või haigestumise tagajärjel.

28. Invaliidsuspensione määratakse töölistele ja teenistujatele töövõime kaotuse puhul:

a) töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel;

b) üldhaigestumise tagajärjel.

Töövõime kaotuse puhul tööga mitteseotud vigastuse tagajärjel määratakse pensione samuti nagu üldhaigestumise tagajärjel tekkinud töövõime kaotuse puhul.

29. Töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul määratakse töölistele ja teenistujatele invaliidsuspensione tööstaažist olenemata.

Üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul määratakse töölistele ja teenistujatele invaliidsuspensione, kui neil pensioni taotlemise ajaks on järgmine tööstaaž:

Vanus	Tööstaaž aastates		
	mehed	naised	töölised ja teenistujad allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel või kuumades tsehhides
20. eluaastast kuni 23-aastaseks saamiseni	2	1	1
23. eluaastast kuni 26-aastaseks saamiseni	3	2	2
26. eluaastast kuni 31-aastaseks saamiseni	5	3	3
31. eluaastast kuni 36-aastaseks saamiseni	7	5	5
36. eluaastast kuni 41-aastaseks saamiseni	10	7	6
41. eluaastast kuni 46-aastaseks saamiseni	12	9	7
46. eluaastast kuni 51-aastaseks saamiseni	14	11	8
51. eluaastast kuni 56-aastaseks saamiseni	16	13	10
56. eluaastast kuni 61-aastaseks saamiseni	18	14	12
61. eluaastast alates	20	15	14

Töölistele ja teenistujatele, kes enne 20-aastaseks saamist on invaliidistunud üldhaigestumise tagajärjel, määratakse pensione:

a) kui invaliidsus on tekkinud töötamise ajal või pärast töötamise lõpetamist, — olenemata tööstaažist;

b) kui invaliidsus on tekkinud enne tööleasumist, — vähemalt üheaastase tööstaaži olemasolu korral. Töölistel ja teenistujatel, kes on enne tööleasumist invaliidistunud üldhaigestumise tagajärjel ja taotlevad pensioni pärast 20-aastaseks saamist, on õigus saada pensioni, kui neil on tööstaaž, mis on vajalik vastavalt nende vanusele pensioni taotlemise ajaks.

30. Kui invaliidsuse kindlaksmääramise päevast pensionitaotluse esitamise päevani ei ole möödunud üle ühe aasta, määratakse vajalik staaž kindlaks vastavalt vanusele invaliidsuse kindlaksmääramise ajaks.

31. Töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul ettenähtud invaliidsuspensionilt üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul ettenähtud invaliidsuspensionile üleviimisel määratakse vajalik staaž kindlaks vastavalt vanusele invaliidsuse esmakordse kindlaksmääramise ajaks.

32. Teistest maadest ümberasunutest Nõukogude kodanikele, kes ei ole töötanud NSV Liidus, määratakse invaliidsuspensione:

a) töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel või Isamaasõja ajal NSV Liiduga sõjaseisukorras olnud riikide armeede vastu võitlemisel saadud haava, põrutuse või vigastuse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul — olenemata tööstaažist;

b) üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul — kui on olemas tööstaaž, mis on vajalik vastavalt vanusele töötamise lõpetamise päevaks.

33. Töölise või teenistuja invaliidsus loetakse töövigastuse tagajärjel tekkinuks, kui invaliidsust põhjustanud õnnetusjuhtum toimus:

a) töökohustuste täitmisel (sealhulgas komandeeringu ajal), samuti mingi toimingu sooritamisel ettevõtte, asutuse või organisatsiooni huvides — ka ilma administratsiooni korralduseta;

b) teel tööle või töölt;

c) ettevõtte, asutuse, organisatsiooni territooriumil või muus töökohas tööaja kestel, kaasa arvatud ka ettenähtud vaheajad; ajal, mis on vajalik tööriistade, rõivastuse jm. korrastamiseks enne töö algust ja pärast töö lõppu;

d) ettevõtte, asutuse, organisatsiooni või muu töökoha läheduses tööaja kestel, kaasa arvatud ka ettenähtud vaheajad, kui seal viibimine ei olnud vastuolus töösisekorra eeskirjadega;

e) riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmisel, samuti nõukogude, partei-, ametiühingu- või teiste ühiskondlike organisatsioonide eriülesannete täitmisel — ka siis, kui need ülesanded ei olnud seotud põhitööga;

f) NSV Liidu kodaniku kohuse täitmisel inimelu päästmisel, sotsialistliku omandi kaitsmisel, samuti sotsialistliku õiguskorra kaitsmisel.

Töölisel või teenistujal seoses doonori funktsioonide täitmisega tekkinud invaliidsus võrdsustatakse töövigastuse tagajärjel tekkinud invaliidsusega.

34. Kutsehaiguste loetelu ja selle kohaldamise juhendi kinnitab NSV Liidu Tervishoiu Ministeerium koos ÜAÜKN-iga.

35. Kui pärast invaliidsuspensioni määramist töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul invaliidsus seoses üldhaigestumisega tugevneb, arvutatakse pension ümber kõrgema invaliidsusgrupi järgi, vastavalt normidele, mis on kehtestatud töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse juhtudeks.

Samal viisil arvutatakse pensione ümber kõrgema invaliidsusgrupi järgi ka siis, kui pärast NSV Liidu kaitsmisel või muude sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisel saadud haava, põrutuse või vigastuse tagajärjel või rindelolekuga seotud haigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul ettenähtud invaliidsuspensioni määramist tugevneb invaliidsus seoses üldhaigestumise, töövigastuse või kutsehaigusega, — kuid lähtudes ümberarvutamisel invaliidsuse sellest põhjusest (kas esialgsest või järgnevast), mis annab õiguse saada kõrgemat pensioni.

36. Kõrgemate õppeasutuste, keskeriõppeasutuste ning kaadri ettevalmistamise koolide ja kursuste õpilastele, aspirantidele ja kliinikuordinaatoritele, kes enne õppeasutusse, kursustele, aspirantuuri või ordinatuuri astumist ei töötanud töölistena või teenistujatena, määratakse invaliidsuspensione:

a) tootmisõppuse või menetluspraktikaga seotud töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul — olenemata õppeasutuses, kursustel, aspirantuuris või ordinatuuris oldud ajast. Sealjuures võrdsustatakse seoses riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmisega, nõukogude, partei-, ametiühingu- või teiste ühiskondlike organisatsioonide

eriülesannete täitmisega või NSV Liidu kodaniku kohuse täitmisega inimelu päästmisel ja sotsialistliku omandi kaitsmisel, samuti sotsialistliku õiguskorra kaitsmisel tekkinud invaliidsus invaliidsusega, mis on tekkinud tootmisõppuse või menetluspraktikaga seotud töövigastuse tagajärjel;

b) üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul — kui õpilane, aspirant või kliinikuordinaator õppis õppeasutuses, kursustel, aspirantuuris või ordinatuuris vastava aja jooksul, mis on nimetatud käesoleva määrustiku punktis 29.

37. Töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul määratakse töölistele ja teenistujatele invaliidsuspensione järgmistes määrades:

a) I grupi invaliididele — 100 protsenti töötasust kuni 50 rubla kuus ja lisaks sellele 10 protsenti seda ületavast töötasust;

b) II grupi invaliididele — 90 protsenti töötasust kuni 45 rubla kuus ja lisaks sellele 10 protsenti seda ületavast töötasust;

c) III grupi invaliididele — 65 protsenti töötasust kuni 40 rubla kuus ja lisaks sellele 10 protsenti seda ületavast töötasust.

Töölistele ja teenistujatele, kes töötavad allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel või kuumades tsehhides, määratakse töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul invaliidsuspensione jägmistes soodustusmäärades:

I grupi invaliididele — 100 protsenti II grupi invaliididele — 90 protsenti III grupi invaliididele — 65 protsenti	töötasust kuni 60 rubla kuus ja lisaks sellele 20 protsenti seda ületavast töötasust.

Töölistele ja teenistujatele, kes töötavad teistel raskete töötingimustega töödel, määratakse töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul invaliidsuspensione järgmistes soodustusmäärades:

I grupi invaliididele — 100 protsenti II grupi invaliididele — 90 protsenti III grupi invaliididele — 65 protsenti	töötasust kuni 50 rubla kuus ja lisaks sellele 15 protsenti seda ületavast töötasust.

Töölistele ja teenistujatele, kes on invaliidistunud kutsehaigusse — pneumokonioosi (silikoosi, antrako-silikoosi, antrakoosi, sidero-silikoosi jt.) haigestumise tagajärjel, määratakse invaliidsuspensione järgmistes soodustusmäärades:

I grupi invaliididele — 100 protsenti töötasust,

II grupi invaliididele — 90 protsenti töötasust,

III grupi invaliididele — 65 protsenti töötasust.

Pensionide alammäärad: I invaliidsusgrupi järgi — 50 rubla kuus; II grupi järgi — 35 rubla; III grupi järgi — 21 rubla.

Pensionide ülemmäärad: I invaliidsusgrupi järgi — 120 rubla kuus; II grupi järgi — 90 rubla; III grupi järgi — 45 rubla; töölistel ja teenistujatel, kes on invaliidistunud kutsehaigusse — pneumokonioosi haigestumise tagajärjel — 70 rubla.

38. Üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul määratakse töölistele ja teenistujatele invaliidsuspensione järgmistes määrades:

a) I grupi invaliididele — 85 protsenti töötasust kuni 50 rubla kuus ja lisaks sellele 10 protsenti seda ületavast töötasust;

b) II grupi invaliididele — 65 protsenti töötasust kuni 45 rubla kuus ja lisaks sellele 10 protsenti seda ületavast töötasust;

c) III grupi invaliididele — 45 protsenti töötasust kuni 40 rubla kuus ja lisaks sellele 10 protsenti seda ületavast töötasust.

Töölistele ja teenistujatele, kes töötavad allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel või kuumades tsehhides, määratakse üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul invaliidsuspensione järgmistes soodustusmäärades:

I grupi invaliididele — 85 protsenti II grupi invaliididele — 65 protsenti III grupi invaliididele — 45 protsenti	töötasust kuni 60 rubla kuus ja lisaks sellele 20 protsenti seda ületavast töötasust.

Töölistele ja teenistujatele, kes töötavad teistel raskete töötingimustega töödel, määratakse üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul invaliidsuspensione järgmistes soodustusmäärades:

I grupi invaliididele — 85 protsenti II grupi invaliididele — 65 protsenti III grupi invaliididele — 45 protsenti	töötasust kuni 50 rubla kuus ja lisaks sellele 15 protsenti seda ületavast töötasust.

Pensionide alammäärad: I invaliidsusgrupi järgi — 50 rubla kuus; II grupi järgi — 30 rubla; III grupi järgi — 16 rubla.

Pensionide ülemmäärad: I invaliidsusgrupi järgi — 90 rubla kuus; II grupi järgi — 60 rubla; III grupi järgi — 40 rubla.

39. Invaliidsuspensionide määramisel töölistele ja teenistujatele arvutatakse juurde järgmised lisandid (pensionide ülemmäärade piires):

a) I ja II grupi invaliididele, kes on invaliidistunud üldhaigestumise tagajärjel, pideva tööstaaži eest (punkt 116): 10 kuni 15 aastat — 10 protsenti pensionist; üle 15 aasta — 15 protsenti pensionist;

b) mittetöötavatele I ja II grupi invaliididele (olenemata invaliidistumise põhjusest), kelle ülalpidamisel on töövõimetuid perekonnaliikmeid: ühe töövõimetu perekonnaliikme puhul — 10 protsenti pensionist; kahe või enama töövõimetu perekonnaliikme puhul — 15 protsenti pensionist;

c) I grupi invaliididele (olenemata invaliidistumise põhjusest) nende hooldamiseks — 15 protsenti pensionist.

Üldhaigestumise tagajärjel invaliidistunud I grupi invaliididele ettenähtud lisandite kogusumma ei tohi ületada 30 protsenti pensionist.

40. Rea-, seersant- või vanemate koosseisu ajateenijatele määratakse invaliidsuspensione olenemata sõjaväeteenistuse kestusest ja sõjaväelase eelnevast töötamisest.

41. Reakoosseisu ajateenijatele, kes on enne sõjaväeteenistusse kutsumist töötanud töölistena või teenistujatena ja on invaliidistunud NSV Liidu kaitsmisel või muude sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisel saadud haava, põrutuse või vigastuse või rindelolekuga seotud haigestumise tagajärjel, määratakse pensione järgmistes määrades:

a) I grupi invaliididele — 100 protsenti töötasust kuni 50 rubla kuus ja lisaks sellele 10 protsenti seda ületavast töötasust;

b) II grupi invaliididele — 90 protsenti töötasust kuni 45 rubla kuus ja lisaks sellele 10 protsenti seda ületavast töötasust;

c) III grupi invaliididele — 65 protsenti töötasust kuni 40 rubla kuus ja lisaks sellele 10 protsenti seda ületavast töötasust.

Reakoosseisu ajateenijatele, kes on enne sõjaväeteenistusse kutsumist töötanud allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel või kuumades tsehhides ning on invaliidistunud ülalnimetatud põhjustel, määratakse pensione järgmistes soodustusmäärades:

I grupi invaliididele —	100 protsenti	töötasust kuni 60 rubla kuus ja lisaks sellele 20 protsenti seda ületavast töötasust.
II grupi invaliididele —	90 protsenti	
III grupi invaliididele —	65 protsenti	

Reakoosseisu ajateenijatele, kes on enne sõjaväeteenistusse kutsumist töötanud teistel raskete töötingimustega töödel ja on invaliidistunud ülalnimetatud põhjustel, määratakse pensione järgmistes soodustusmäärades:

I grupi invaliididele —	100 protsenti	töötasust kuni 50 rubla kuus ja lisaks sellele 15 protsenti seda ületavast töötasust.
II grupi invaliididele —	90 protsenti	
III grupi invaliididele —	65 protsenti	

Pensionide alammäärad: I invaliidsusgrupi järgi — 50 rubla kuus; II grupi järgi — 35 rubla; III grupi järgi — 30 rubla.

Pensionide ülemmäärad: I invaliidsusgrupi järgi — 120 rubla kuus; II grupi järgi — 90 rubla; III grupi järgi — 45 rubla.

42. Reakoosseisu ajateenijatele, kes on enne sõjaväeteenistusse kutsumist töötanud töölistena või teenistujatena ja on invaliidistunud sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisega mitteseotud õnnetusjuhtumi läbi saadud vigastuse tagajärjel või rindelolekuga mitteseotud haigestumise tagajärjel, määratakse pensione järgmistes määrades:

a) I grupi invaliididele — 85 protsenti töötasust kuni 50 rubla kuus ja lisaks sellele 10 protsenti seda ületavast töötasust;

b) II grupi invaliididele — 65 protsenti töötasust kuni 45 rubla kuus ja lisaks sellele 10 protsenti seda ületavast töötasust;

c) III grupi invaliididele — 45 protsenti töötasust kuni 40 rubla kuus ja lisaks sellele 10 protsenti seda ületavast töötasust.

Reakoosseisu ajateenijatele, kes on enne sõjaväeteenistusse kutsumist töötanud allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel või kuumades tsehhides ning on invaliidistunud ülalnimetatud põhjustel, määratakse pensione järgmistes soodustusmäärades:

I grupi invaliididele — 85 protsenti II grupi invaliididele — 65 protsenti III grupi invaliididele — 45 protsenti	töötasust kuni 60 rubla kuus ja lisaks sellele 20 protsenti seda ületavast töötasust.

Reakoosseisu ajateenijatele, kes on enne sõjaväeteenistusse kutsumist töötanud teistel raskete töötingimustega töödel ja on invaliidistunud ülalnimetatud põhjustel, määratakse pensione järgmistes soodustusmäärades:

I grupi invaliididele — 85 protsenti II grupi invaliididele — 65 protsenti III grupi invaliididele — 45 protsenti	töötasust kuni 50 rubla kuus ja lisaks sellele 15 protsenti seda ületavast töötasust.

Pensionide alammäärad: I invaliidsusgrupi järgi — 50 rubla kuus; II grupi järgi — 30 rubla; III grupi järgi — 16 rubla.

Pensionide ülemmäärad: I invaliidsusgrupi järgi — 90 rubla kuus; II grupi järgi — 60 rubla; III grupi järgi — 40 rubla.

43. Käesoleva määrustiku punktides 41 ja 42 nimetatud sõjaväelaste hulgast mittetöötavatele I ja II grupi invaliididele, kelle ülalpidamisel on töövõimetuid perekonnaliikmeid, arvutatakse juurde lisand (pensionide ülemmäärade piires): ühe töövõimetu perekonnaliikme puhul — 10 protsenti pensionist; kahe võ enama töövõimetu perekonnaliikme puhul — 15 protsenti pensionist.

I grupi invaliididele käesoleva määrustiku samades punktides nimetatud sõjaväelaste hulgast arvutatakse juurde invaliidi hooldamiseks ettenähtud lisand — 15 protsenti pensionist, mittetöötavatele II grupi invaliididele aga 10 protsenti pensionist (pensionide ülemmäärade piires).

44. Seersant- ja vanemate koosseisu ajateenijatele ning jefreitoritest ja vanemmadrustest ajateenijatele, kes on enne sõjaväeteenistusse kutsumist töötanud töölistena või teenistujatena, suurendatakse pensione, mis on arvutatud käesoleva määrustiku punktide 41, 42 ja 43 järgi, sealhulgas alammäärapensione, 10 protsendi võrra (pensionide ülemmäärade piires).

I ja II grupi invaliididele suurendatakse pensione, mis on arvutatud punkti 41 järgi, sealhulgas kohaldades punkti 43 ja käesoleva punkti esimest lõiget, kuasa arvatud alammäärapensionid, 15 rubla võrra kuus (pensionide ülemmäärade piires).

45. Reakoosseisu ajateenijatele, kes ei ole enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena töötanud ja on invaliidistunud NSV Liidu kaitsmisel või muude sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisel saadud haava, põrutuse või vigastuse tagajärjel või rindelolekuga seotud haigestumise tagajärjel, määratakse pensione järgmistes kindlates kuumäärades:

	Invaliididele, välja arvatud need, kes elavad alaliselt maal ja on seotud põllumajandusega	Invaliididele, kes elavad alaliselt maal ja on seotud põllumajandusega
I grupi invaliididele	50 rubla	42 rubla 50 kopikat
II grupi invaliididele	35 rubla	29 rubla 75 kopikat
III grupi invaliididele	30 rubla	25 rubla 50 kopikat

46. Reakoosseisu ajateenijatele, kes ei ole enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena töötanud ja on invaliidistunud sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisega mitteseotud õnnetusjuhtumi läbi saadud vigastuse tagajärjel või rindelolekuga mitteseotud haigestumise tagajärjel, määratakse pensione järgmistes kindlates kuumäärades:

	Invaliididele, välja arvatud need, kes elavad alaliselt maal ja on seotud põllumajandusega	Invaliididele, kes elavad alaliselt maal ja on seotud põllumajandusega
I grupi invaliididele	50 rubla	42 rubla 50 kopikat
II grupi invaliididele	30 rubla	25 rubla 50 kopikat
III grupi invaliididele	16 rubla	13 rubla 60 kopikat

47. Käesoleva määrustiku punktides 45 ja 46 nimetatud sõjaväelaste hulgast mittetöötavatele I ja II grupi invaliididele, kelle ülalpidamisel on töövõimetuid perekonnaliikmeid, arvutatakse juurde lisand: ühe töövõimetu perekonnaliikme puhul — 10 protsenti pensionist; kahe või enama töövõimetu perekonnaliikme puhul — 15 protsenti pensionist.

Käesoleva määrustiku samades punktides nimetatud sõjaväelaste hulgast I grupi invaliididele arvutatakse juurde invaliidi hooldamiseks ettenähtud lisand — 15 protsenti pensionist, mittetöötavatele II grupi invaliididele aga lisand — 10 protsenti pensionist.

48. Seersant- ja vanemate koosseisu ajateenijatele ning jefreitoritest ja vanemmadrustest ajateenijatele, kes ei ole enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena töötanud, suurendatakse käesoleva määrustiku punktides 45, 46 ja 47 nimetatud pensione 10 protsendi võrra.

I ja II grupi invaliididele suurendatakse pensione, mida määratakse punkti 45 järgi, sealhulgas kohaldades punkti 47 ja käesoleva punkti esimest lõiget, 15 rubla võrra kuus.

49. Rea-, seersant- ja vanemate koosseisu ajateenijatele, kes on enne sõjaväeteenistusse kutsumist töötanud tööonduskooperatsiooni artellide liikmetena, määratakse pensione samadel alustel nagu töölistena või teenistujatena töötanud sõjaväelastele.

50. Töölistena või teenistujatena töötanud sõjaväelastele kehtestatud pensioninorme kohaldatakse, kui sõjaväelane on sõjaväeteenistusse kutsumise päevani töötanud töölisena või teenistujana.

Neid norme kohaldatakse ka järgmistel juhtudel:

a) kui sõjaväelane, kes varem töötas töölisena või teenistujana, ei olnud töövahekorras sõjaväeteenistusse kutsumise päevaks, kuid tal säilis vastavalt kehtivale riikliku sotsiaalkindlustuse toetuste alasele seadusandlusele pidev staaž;

b) kui töölise või teenistuja töölt vallandamisest kuni sõjaväeteenistusse kutsumiseni ei ole möödunud üle 3 kuu.

51. Suure Isamaasõja partisanidele (välja arvatud need, kel on õigus saada pensioni ohvitseridele või vastavalt lipnikele, mitšmanitele ja üleajateenijatele kehtestatud määrades) ja kodusõja partisanidele määratakse invaliidsuspensione samadel alustel nagu rea-, seersant- ja vanemate koosseisu ajateenijatele.

Esimese maailmasõja invaliididele, kellele on määratud I või II invaliidsusgrupp, makstakse pensione, mis on määratud enne 1. oktoobrit 1956. a., määrades, mis on kehtestatud reakoosseisu ajateenijatele, kes ei töötanud enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena ning on invaliidistunud NSV Liidu kaitsmisel saadud haava, põrutuse või vigastuse tagajärjel.

52. Kõrgemate ja keskeriõppeasutuste ning kaadri ettevalmistamise koolide ja kursuste õpilastele, aspirantidele ja kliinikuordinaatoritele, kes ei ole enne õppeasutusse, kursustele, aspirantuuri või ordinatuuri astumist töölistena või teenistujatena töötanud, määratakse pensione järgmistes kindlates kuumäärades:

	Tootmisõppuse või menetluspraktikaga seotud töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul	Üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul
I grupi invaliididele	50 rubla	50 rubla
II grupi invaliididele	35 rubla	30 rubla
III grupi invaliididele	21 rubla	16 rubla

Samadele õpilastele, aspirantidele ja kliinikuordinaatoritele, kes elavad alaliselt maal ja on seotud põllumajandusega, määratakse pensione järgmistes kindlates kuumäärades:

	Tootmisõppuse või menetluspraktikaga seotud töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul	Üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul
I grupi invaliididele	42 rubla 50 kopikat	42 rubla 50 kopikat
II grupi invaliididele	29 rubla 75 kopikat	25 rubla 50 kopikat
III grupi invaliididele	17 rubla 80 kopikat	13 rubla 60 kopikat

Keskkoolide õpilastele, kes on invaliidistunud tootmisõppusel või menetluspraktikal saadud töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel, määratakse invaliidsuspensione käesolevas punktis ettenähtud määrades.

53. Kodanikele (keda ei ole nimetatud käesoleva määrustiku punkti 1 alapunktides «a», «b» ja «c»), kes on invaliidistunud seoses riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmisega või seoses NSV Liidu kodaniku kohuse täitmisega inimelu päästmisel, sotsialistliku omandi kaitsmisel, samuti sotsialistliku õiguskorra kaitsmisel, määratakse pensione järgmistes kindlates kuumäärades:

	Invaliididele, välja arvatud need, kes elavad alaliselt maal ja on seotud põllumajandusega	Invaliididele, kes elavad alaliselt maal ja on seotud põllumajandusega
I grupi invaliididele	50 rubla	42 rubla 50 kopikat
II grupi invaliididele	35 rubla	29 rubla 75 kopikat
III grupi invaliididele	21 rubla	17 rubla 80 kopikat

54. Invaliid, kellel on õigus saada invaliidsuspensioni, võib pensioni taotleda töötamise (õppimise) ajal või mis tahes ajal pärast töötamise (õppimise) lõpetamist või sõjaväeteenistusest vabastamist, ilma mingi tähtajalise piiramiseta.

55. Invaliididele — meestele vanusega üle 60 aasta ja naistele vanusega üle 55 aasta — määratakse invaliidsuspensionid eluajaks. Nende invaliidide arstlik taasläbivaatus toimub ainult nende endi avalduste põhjal.

Teistele invaliididele määratakse invaliidsuspensione kogu töövõimetuse ajaks. Nende invaliidide taasläbivaatuse tähtajad määratakse kindlaks «Arstliku tööekspertiisi komisjonide (ATEK) põhimääruses». NSV Liidu Tervishoiu Ministeerium koos ÜAÜKN-iga kinnitab haiguste loetelu, millede puhul määratakse invaliidsusgrupp tähtajatult (olenemata invaliidi vanusest).

56. Invaliidsusgrupi muutmisel makstakse uue suurusega pensioni invaliidsusgrupi muutmise päevast alates.

Kui taasläbivaadatu tunnistatakse töövõimeliseks, makstakse pensioni selle kuu lõpuni, mil ta töövõimeliseks tunnistati, kuid mitte kauem kui päevani, milleni invaliidsus oli kindlaks määratud.

57. Kui invaliid ei ilmunud taasläbivaatusele arstliku tööekspertiisi komisjoni (ATEK-i) määratud tähtajal, peatatakse pensioni maksmine temale ning maksmist võib uuesti alustada ainult sellest päevast, mil ta uuesti invaliidiks tunnistatakse.

Kui taasläbivaatuse tähtaeg lasti mööda mõjuval põhjusel, makstakse pensioni juhul, kui isik uuesti invaliidiks tunnistatakse, ka aja eest pensioni maksmise peatamise päevast kuni taasläbivaatuse päevani. Selle aja eest makstakse pensioni mitte rohkem kui ühe kuu ulatuses, arvestamata statsionaarses raviasutuses (haiglas, sanatooriumis jne.) viibimise aega. Seejuures, kui invaliid on taasläbivaatusel üle viidud teise invaliidsusgruppi (kõrgemasse või madalamasse), makstakse nimetatud aja eest pensioni endise grupi järgi.

58. Kui üldhaigestumise tagajärjel töövõime kaotanud invaliidile pensioni maksmine oli lõpetatud tema töövõime taastumise tõttu või kui ta ei saanud pensioni taasläbivaatusele mõjuvate põhjusteta mitteilmumise tõttu, hakatakse talle uuesti maksma varemmääratud pensioni tema järgmise invaliidiks tunnistamise korral, tingimusel, kui päevast, mil pensioni maksmine lõpetati, ei ole möödunud üle 5 aasta. Vastasel korral võib pensioni määrata ainult üldistel alustel.

59. Kui pensionitaotleja on invaliidistunud seoses tema poolt toimepandud kuriteoga, mille eest talle oli mõistetud vabadusekaotus, määratakse invaliidsuspension tingimusel, kui karistatus on kustunud või kustutatud. Seejuures arvatakse staaži hulka ainult töötamine pärast karistuse kandmist.

IV. Toitjakaotuspensionid

60. Õigus saada toitjakaotuspensioni on surnud töölise, teenistuja, õpilase (punkti 1 alapunkt «c»), aspirandi, kliinikuordinaatori, sõjaväelase või pensionäri töövõimetutel perekonnaliikmetel, kes olid tema ülalpidamisel (punkt 61).

Töövõimetuteks perekonnaliikmeteks loetakse:

a) lapsi, vendi, õdesid ja lastelapsi, kes ei ole veel 16-aastased (õpilased — 18-aastased) või on sellest vanemad, kui nad on invaliidistunud enne 16-aastaseks (õpilased 18-aastaseks) saamist; seejuures vendi, õdesid ja lastelapsi tingimusel, kui neil ei ole töövõimelisi vanemaid;

b) isa, ema, naist ja meest, kui nad on jõudnud elatanud ikka — mehed 60 aastat, naised 55 aastat — või on invaliidid;

c) üht vanematest või abikaasat, olenemata vanusest ja töövõimest, kui ta hooldab surnud toitja lapsi, vendi, õdesid või lastelapsi, kes ei ole veel 8-aastased, ja kui ta ei tööta;

d) vanaisa ja vanaema, kui puuduvad isikud, kes on seaduse järgi kohustatud neid ülal pidama.

Surnud isiku lastel ja töövõimetutel vanematel, kes ei olnud selle isiku ülalpidamisel, on tema surma puhul õigus saada pensioni, kui nad on hiljem kaotanud elatusvahendite allika.

Kõik käesoleva määrustiku eeskirjad, mis puudutavad surnud isikute perekondi, laienevad vastavalt (kuivõrd ei ole ette nähtud teisiti) ka teadmata äraolijate perekondadele, kui toitja teadmata äraolek on tõestatud kehtestatud korras. Seejuures võrdsustatakse sõjategevuse ajal teadmata kadunud sõjaväelaste perekonnad rindel hukkunute perekondadega.

61. Surnud isiku perekonnaliikmeid loetakse tema ülalpidamisel olnuteks, kui nad olid tema täielikul ülalpidamisel või said temalt abi, mis oli nende alaline ja põhiline elatusvahendite allikas. Surnud isiku ülalpidamisel olnuks ei loeta abikaasat (naine, mees), kes oli töövõimeline kolhoosiliige.

Surnud isiku perekonnaliikmetel, kellele tema abi oli alaline ja põhiline elatusvahendite allikas, kuid kes said ise mingit pensioni, on õigus üle minna uuele pensionile.

62. Mõlema lapsevanema ülalpidamisel olnud lastel on isa või ema surma korral õigus saada pensioni ka sel juhul, kui teine lapsevanem töötab.

63. Õppivatele lastele, vendadele, õdedele ja lastelastele makstakse pensioni ka siis, kui nad saavad stipendiumi.

Täielikul riiklikul ülalpidamisel olevatele lastele, vendadele, õdedele, ja lastelastele ei määrata pensione, neile varem määratud pensionide maksmine aga peatatakse kogu selleks ajaks, mil nad on täielikul riiklikul ülalpidamisel.

64. Vanematel on õigus saada pensioni, olenemata sellest, millal nad on elatanud ikka jõudnud või invaliidistunud — kas enne või pärast toitja surma.

Surnud isiku abikaasal (naisel või mehel) on õigus saada pensioni, kui ta on jõudnud elatanud ikka või on invaliidistunud enne toitja surma või hiljemalt 5 aasta jooksul pärast toitja surma. Surnud isiku abikaasale, kellel ei ole täisealisi töövõimelisi lapsi, määratakse pension, olenemata tema elatanud ikka jõudmise või invaliidistumise ajast.

65. Lapsendajatel on õigus saada pensioni võrdselt lastevanematega ja lapsendatud lastel võrdselt lihaste lastega.

Alaealistel, kellel on õigus saada toitjakaotuspensioni, säilib see õigus ka nende lapsendamisel.

66. Võõrasisal ja võõrasemal on õigus saada pensioni võrdselt isa või emaga, tingimusel, kui nad olid enne võõraspoja või -tütre surma tema ülalpidamisel vähemalt 10 aastat.

Võõraspojal ja -tütrel, kes ei saanud vanematelt alimente, on õigus saada pensioni võrdselt lihaste lastega.

67. Abikaasa surma puhul määratud pension säilib ka siis, kui pensionär abiellub uuesti.

68. Toitja surma puhul määratakse pensione:

a) tööliste, teenistujate, õpilaste (punkti 1 alapunkt «c»), aspirantide ja kliinikuordinaatorite perekondadele, olenemata sellest, millal toitja suri — kas töötamise (õppimise) ajal või pärast töötamise (õppimise) lõpetamist;

b) sõjaväelaste perekondadele, kui toitja suri sõjaväeteenistuses oleku ajal või enne 3 kuu möödumist pärast sõjaväeteenistusest vabastamist või kui toitja suri pärast nimetatud tähtaega, kuid sõjaväeteenistuses oleku ajal saadud haava, põrutuse, vigastuse või haigestumise tagajärjel;

c) pensionäride perekondadele, kui toitja suri pensioni saamise ajal või enne 5 aasta möödumist pärast pensioni maksmise lõpetamist.

Toitja teadmata äraoleku puhul määratakse pensione olenemata sellest, millal toitja teadmata äraolek on kindlaks tehtud.

69. Töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele, samuti surnud pensionäride perekondadele (olenemata pensioni liigist ja pensionäri surma põhjusest) määratakse pensione olenemata toitja tööstaažist.

Üldhaigestumise tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensione, kui toitjal oli surma päevaks staaž, mis oleks olnud temale vajalik invaliidsuspensioni määramiseks (punkt 29). Tööga mitteseotud vigastuse tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensione samuti nagu üldhaigestumise tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele.

Sõjaväelaste perekondadele määratakse pensione kõigil juhtudel olenemata sõjaväeteenistuse kestusest ja sõjaväelase eelnevast töötamisest.

Töölistena ja teenistujatena mittetöötanud õpilaste, aspirantide ja kliinikuordinaatorite perekondadele määratakse pensione vastavalt samadel alustel nagu invaliidsuspensione neile õpilastele, aspirantidele ja kliinikuordinaatoritele (punkt 36).

Teistest maadest ümberasunutest Nõukogude kodanike perekondadele, kui nende toitja ei ole töötanud NSV Liidus, määratakse pensione:

a) teistes maades toitjakaotuspensioni saanud perekondadele — olenemata toitja tööstaažist;

b) pensioni mittesaanud perekondadele — tingimusel, kui toitjal oli töötamise lõpetamise päevaks vanusele vastav staaž; toitja surma puhul töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel või Isamaasõja ajal NSV Liiduga sõjaseisukorras olnud riikide armeede vastu võitlemisel saadud haava, põrutuse või vigastuse tagajärjel — olenemata toitja tööstaažist.

70. Töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensione, olenemata toitja tööstaažist, järgmistes määrades:

a) kolme või enama töövõimetu perekonnaliikmega — 100 protsenti toitja töötasust kuni 50 rubla kuus ja lisaks sellele 10 protsenti seda ületavast toitja töötasust;

b) kahe töövõimetu perekonnaliikmega — 90 protsenti toitja töötasust kuni 45 rubla kuus ja lisaks sellele 10 protsenti seda ületavast toitja töötasust;

c) ühe töövõimetu perekonnaliikmega — 65 protsenti toitja töötasust kuni 40 rubla kuus ja lisaks sellele 10 protsenti seda ületavast toitja töötasust.

Allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel või kuumades tsehhides töötanud ning töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensione järgmistes soodustusmäärades:

kolme või enama töövõimetu perekonnaliikme kohta — 100 protsenti kahe töövõimetu perekonnaliikme kohta — 90 protsenti ühe töövõimetu perekonnaliikme kohta — 65 protsenti	toitja töötasust kuni 60 rubla kuus ja lisaks sellele 20 protsenti seda ületavast toitja töötasust.

Teistel raskete töötingimustega töödel töötanud ning töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensione järgmistes soodustusmäärades:

kolme või enama töövõimetu perekonnaliikme kohta — 100 protsenti kahe töövõimetu perekonnaliikme kohta — 90 protsenti ühe töövõimetu perekonnaliikme kohta — 65 protsenti	toitja töötasust kuni 50 rubla kuus ja lisaks sellele 15 protsenti seda ületavast toitja töötasust.

Pensionide alammäärad: kolme või enama perekonnaliikme kohta — 50 rubla kuus; kahe perekonnaliikme kohta — 30 rubla; ühe perekonnaliikme kohta — 21 rubla.

Pensionide ülemmäärad: kolme või enama perekonnaliikme kohta — 120 rubla kuus; kahe perekonnaliikme kohta — 90 rubla; ühe perekonnaliikme kohta — 45 rubla.

71. Üldhaigestumise tagajärjel surnud, invaliidsuspensioni määramiseks vajaliku tööstaažiga tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensione järgmistes määrades:

a) kolme või enama töövõimetu perekonnaliikmega — 85 protsenti toitja töötasust kuni 50 rubla kuus ja lisaks sellele 10 protsenti seda ületavast toitja töötasust;

b) kahe töövõimetu perekonnaliikmega — 65 protsenti toitja töötasust kuni 45 rubla kuus ja lisaks sellele 10 protsenti seda ületavast toitja töötasust;

c) ühe töövõimetu perekonnaliikmega — 45 protsenti toitja töötasust kuni 40 rubla kuus ja lisaks sellele 10 protsenti seda ületavast toitja töötasust.

Allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel või kuumades tsehhides töötanud ning üldhaigestumise tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensione järgmistes soodustusmäärades:

kolme või enama töövõimetu perekonnaliikme kohta — 85 protsenti kahe töövõimetu perekonnaliikme kohta — 65 protsenti ühe töövõimetu perekonnaliikme kohta — 45 protsenti	toitja töötasust kuni 60 rubla kuus ja lisaks sellele 20 protsenti seda ületavast toitja töötasust.

Teistel raskete töötingimustega töödel töötanud ning üldhaigestumise tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensione järgmistes soodustusmäärades:

kolme või enama töövõimetu perekonnaliikme kohta — 85 protsenti kahe töövõimetu perekonnaliikme kohta — 65 protsenti ühe töövõimetu perekonnaliikme kohta — 45 protsenti	toitja töötasust kuni 50 rubla kuus ja lisaks sellele 15 protsenti seda ületavast toitja töötasust.

Pensionide alammäärad: kolme või enama perekonnaliikme kohta — 50 rubla kuus; kahe perekonnaliikme kohta — 30 rubla; ühe perekonnaliikme kohta — 21 rubla.

Pensionide ülemmäärad: kolme või enama perekonnaliikme kohta — 90 rubla kuus; kahe perekonnaliikme kohta — 60 rubla; ühe perekonnaliikme kohta — 40 rubla.

72. Enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena töötanud (punkt 50) ning NSV Liidu kaitsmisel või muude sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisel saadud haava, põrutuse või vigastuse või rindelolekuga seotud haigestumise tagajärjel hukkunud reakoosseisu-ajateenijate perekondadele määratakse pensione käesoleva määrustiku punktis 70 nimetatud määrades.

73. Enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena töötanud (punkt 50) ning sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisega mitteseotud õnnetusjuhtumi läbi saadud vigastuse või rindelolekuga mitteseotud haigestumise tagajärjel surnud reakoosseisu-ajateenijate perekondadele määratakse pensione käesoleva määrustiku punktis 71 nimetatud määrades.

74. Toitjakaotuspensionide määramisel arvutatakse juurde järgmised lisandid (pensionide ülemmäärade piires):

a) töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele, samuti enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena töötanud ning NSV Liidu kaitsmisel või muude sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisel saadud haava, põrutuse või vigastuse tagajärjel või rindelolekuga seotud haigestumise tagajärjel hukkunud sõjaväelaste perekondadele kolme või enama töövõimetu perekonnaliikme kohta — 15 protsenti pensionist;

b) üldhaigestumise tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele, kui toitjal oli pidev tööstaaž (punkt 116) 10—15 aastat — 10 protsenti pensionist; üle 15 aasta — 15 protsenti pensionist.

75. Enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena töötanud seersant- ja vanemate koosseisu ajateenijate ning jefreitoritest ja vanemmadrustest ajateenijate perekondadele suurendatakse käesoleva määrustiku punktide 72, 73 ja 74 (alapunkt «a») järgi arvutatud pensione, sealhulgas alammäärapensione, 10 protsendi võrra (pensionide ülemmäärade piires).

76. Enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena mittetöötanud reakoosseisu-ajateenijate perekondadele määratakse pensione järgmistes kindlates kuumäärades (olenemata sõjaväelase surma põhjustest):

	Perekondadele, välja arvatud need, kes elavad alaliselt maal ja on seotud põllumajandusega	Perekondadele, kes elavad alaliselt maal ja on seotud põllumajandusega
Kolme või enama töövõimetu perekonnaliikmega	50 rubla	42 rubla 50 kopikat
Kahe töövõimetu perekonnaliikmega	30 rubla	25 rubla 50 kopikat
Ühe töövõimetu perekonnaliikmega	21 rubla	17 rubla 80 kopikat

77. Enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena mittetöötanud seersant- ja vanemate koosseisu ajateenijate ning jefreitoritest ja vanemmadrustest ajateenijate perekondadele suurendatakse käesoleva määrustiku punktis 76 nimetatud pensione 10 protsendi võrra.

78. Enne sõjaväeteenistusse kutsumist tööndusskooperatsiooni artellide liikmetena töötanud rea-, seersant- ja vanemate koosseisu ajateenijate perekondadele määratakse pensione samadel alustel nagu töölistena või teenistujatena töötanud sõjaväelaste perekondadele.

79. Tööliste ja teenistujate, samuti sõjaväeteenistusse kutsumiseni töölistena või teenistujatena töötanud sõjaväelaste perekondadele, kui perekonna koosseisu kuuluvad lapsed, kes on mõlemad vanemad kaota-

nud (täisorvud), või surnud vallasema (kellel oli õigus saada riiklikku toetust) lapsed, määratakse pensione olenemata toitja surma põhjusest, määrades, mis on kehtestatud perekondadele, kes on kaotanud toitja töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel, või vastavalt perekondadele, kes on kaotanud toitja NSV Liidu kaitsmisel või muude sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisel saadud haava, põrutuse või vigastuse või rindelolekuga seotud haigestumise tagajärjel.

Kui mõlemad surnud vanemad töötasid ja lastel on õigus saada pensioni kummagi vanema kaotuse puhul, arvutatakse pension mõlema vanema töötasu üldsummast.

80. Suure Isamaasõja partisanide perekondadele (välja arvatud perekonnad, kellel on õigus saada pensioni määrades, mis on kehtestatud ohvitseride või vastavalt lipnike, mitšmanite ja üleajateenijate perekondadele) ja kodusõja partisanide perekondadele määratakse toitjakaotuspensione samadel alustel nagu rea-, seersant- ja vanemate koosseisu ajateenijate perekondadele.

Esimese maailmasõja surnud invaliidide perekondadele ettenähtud pensione, samuti Esimeses maailmasõjas hukkunute perekondadele enne 1. oktoobrit 1956. a. määratud pensione makstakse määrades, mis on kehtestatud reakoosseisu ajateenijateks olnud, enne sõjaväeteenistusse kutsumist mittetöötanud hukkunud sõjaväelaste perekondadele.

81. Kõrgemate ja keskeriõppeasutuste ning kaadri ettevalmistamise koolide ja kursuste enne õppeasutusse, kursustele, aspirantuuri või ordinatuuri astumist töölistena või teenistujatena mittetöötanud õpilaste, aspirantide ja kliinikuordinaatorite perekondadele määratakse pensione järgmistes kindlates kuumäärades (olenemata toitja surma põhjusest):

	Perekondadele, välja arvatud need, kes elavad alaliselt maal ja on seotud põllumajandusega	Perekondadele, kes elavad alaliselt maal ja on seotud põllumajandusega
Kolme või enama töövõimetu perekonnaliikmega	50 rubla	42 rubla 50 kopikat
Kahe töövõimetu perekonnaliikmega	30 rubla	25 rubla 50 kopikat
Ühe töövõimetu perekonnaliikmega	21 rubla	17 rubla 80 kopikat

82. Seoses riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmisega või NSV Liidu kodaniku kohuse täitmisega inimelu päästmisel, sotsialistliku omandi kaitsmisel, samuti sotsialistliku õiguskorra kaitsmisel hukkunud kodanike (keda ei ole nimetatud käesoleva määrustiku punkti 1 alapunktides «a», «b» ja «c») perekondadele määratakse pensione järgmistes kuumäärades:

	Perekondadele, välja arvatud need, kes elavad alaliselt maal ja on seotud põllumajandusega	Perekondadele, kes elavad alaliselt maal ja on seotud põllumajandusega
Kolme või enama töövõimetu perekonnaliikmega	50 rubla	42 rubla 50 kopikat
Kahe töövõimetu perekonnaliikmega	30 rubla	25 rubla 50 kopikat
Ühe töövõimetu perekonnaliikmega	21 rubla	17 rubla 80 kopikat

83. Tööliste, teenistujate, sõjaväelaste, Suure Isamaasõja ja kodusõja partisanide ja määrustiku käesolevas osas nimetatud teiste kodanike hulgast surnud pensionäride perekondadele määratakse pensione vastavalt samade normide järgi nagu surnud tööliste, teenistujate, sõjaväelaste, partisanide ja teiste kodanike perekondadele.

84. Töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul invaliidsuspensioni saanud tööliste, teenistujate, õpilaste, aspirantide ja kliinikuordinaatorite hulgast surnud pensionäride perekondadele määratakse pensione, olenemata pensionäri surma põhjusest, määrades, mis on kehtestatud töövigastuse või kutsehaiguste tagajärjel surnud tööliste, teenistujate, õpilaste, aspirantide ja kliinikuordinaatorite perekondadele.

NSV Liidu kaitsmisel või muude sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisel saadud haava, põrutuse või vigastuse tagajärjel või rindelolekuga seotud haigestumise tagajärjel invaliidistunud sõjaväelaste hulgast surnud pensionäride perekondadele määratakse pensione, olenemata pensionäri surma põhjusest, määrades, mis on kehtestatud NSV Liidu kaitsmisel või muude sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisel saadud haava, põrutuse või vigastuse tagajärjel või rindelolekuga seotud haigestumise tagajärjel hukkunud sõjaväelaste perekondadele.

85. Surnud kodusõja-invaliidide ja pensionilise kindlustuse määrade osas nendega võrdsustatud isikute perekondadele ning kodusõja partisanide hulgast surnud invaliidide perekondadele määratakse pensione määrades, mis on kehtestatud hukkunud reakoosseisu-ajateenijate perekondadele.

86. Perekond, kellel on õigus saada toitjakaotuspensioni, võib pensioni määramist taotleda mis tahes ajal pärast toitja surma või pärast toitja teadmata äraoleku kindlakstegemist, ilma mingi tähtajalise piiramiseta.

87. Toitjakaotuspensione määratakse:

a) alaealistele lastele, vendadele, õdedele ja lastelastele — 16-aastaseks saamiseni (õpilastele 18-aastaseks saamiseni);

b) elatanud ikka jõudnud isikutele — eluajaks;

c) invaliididele, kes ei ole veel jõudnud elatanud ikka, — kogu töövõimetuse ajaks;

d) toitja vanemale või abikaasale, kes hooldab surnud toitja alla 8 aasta vanuseid lapsi, vendi, õdesid või lastelapsi, — lapse 8-aastaseks saamiseni.

Kui surnud toitja laste, vendade, õdede või lastelaste hooldajana pensioni saanud abikaasa on pensionisaamise ajal invaliidistunud või jõudnud elatanud ikka (ehkki pärast punktis 64 nimetatud 5-aastase tähtaja möödumist), jätkatakse pensioni maksmist abikaasale vastavalt kogu töövõimetuse ajal või eluaeg.

Asjaolude tekkimisel, mis tingivad perekonnaliikmetele ettenähtud pensionimäära muutmise või neile pensioni maksmise lõpetamise, muudetakse pensionimäär või lõpetatakse pensioni maksmine selle kuu esimesest kuupäevast, mis järgneb kuule, mil need asjaolud tekkisid.

88. Kõigi perekonnaliikmete kohta, kellel on õigus saada pensioni, määratakse üks ühine pension.

Iga perekonnaliikme nõudmisel eraldatakse tema pensioniosa (jagades pensioni võrdselt vastavalt perekonnaliikmete arvuga) ja makstakse talle välja eraldi.

Pensioniosa eraldatakse selle kuu esimesest kuupäevast, mis järgneb kuule, mil saabus avaldus pensioni jagamiseks.

89. Toitjakaotuspensioniga kindlustatud perekonnaliikmete arvu muutumisel (näiteks laste 16-aastaseks või õpilaste 18-aastaseks saamisel, varem invaliidiks olnud perekonnaliikme töövõime taastumisel, abikaasa elatanud ikka jõudmisel) arvutatakse pension ümber vastavalt nende perekonnaliikmete arvule, kellel on õigus saada pensioni.

Samas korras arvutatakse pension ümber ka juhtudel, kui pensioni maksmine ühele perekonnaliikmele peatatakse (näiteks lapse paigutamisel lastekodusse) või hakatakse peatamist põhjustanud asjaolude möödumisel pensioni edasi maksma.

90. Invaliididest perekonnaliikmetele laienevad vastavalt käesoleva määrustiku punktides 24, 25, 26, 55, 56 (teine lõige), 57, 58 ja 59 sõnastatud eeskirjad.

V. Õigus saada pensioni soodustatud tingimustel või soodustusmäärades

91. Õigus saada vanaduspensioni käesoleva määrustiku punktis 16 nimetatud soodustatud tingimustel või soodustusmäärades on:

a) töölistel ja teenistujatel allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel või kuumades tsehhides — NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatava tootmisalade, tsehhide, kutsealade ja ametikohtade nimekirja järgi;

b) töölistel ja teenistujatel teistel raskete töötingimustega töödel — NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatava tootmisalade, tsehhide, kutsealade ja ametikohtade nimekirja järgi;

c) tekstiilitööstuse ettevõtete naistöölistel — NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatava tootmis- ja kutsealade nimekirja järgi;

d) invaliididest töölistel ja teenistujatel sõjaväelaste hulgast, kes on invaliidistunud NSV Liidu kaitsmisel või muude sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisel saadud haava, põrutuse või vigastuse või rindelolekuga seotud haigestumise tagajärjel;

e) töölistel ja teenistujatel, kes on töötanud Kaug-Põhja piirkondades vähemalt 15 kalendriaastat või Kaug-Põhja piirkondadega võrdsustatud paikkondades vähemalt 20 kalendriaastat.

Õigus saada invaliidsuspensioni soodustatud tingimustel ja soodustusmäärades on:

töölistel ja teenistujatel allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel või kuumades tsehhides (käesoleva punkti alapunkt «a»);

töölistel ja teenistujatel teistel raskete töötingimustega töödel (käesoleva punkti alapunkt «b»).

Samadel alustel, mis on kehtestatud töölistele ja teenistujatele allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel või kuumades tsehhides, on õigus saada invaliidsuspensioni tsiviillennunduse ja õhulaevanduse lennukoosseisu töötajatel — vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 20. detsembri 1958. a. määrusega nr. 1372 kinnitatud ametikohtade loetelule, milledel töötamine annab õiguse saada pensioni väljateenitud aastate eest.

92. Vanaduspensione töölistele ja teenistujatele allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel või kuumades tsehhides määratakse soodustatud tingimustel ja soodustusmäärades, kui vähemalt pool kogu tööstaažist, mis on neile vajalik vanaduspensioni määramiseks (punkti 16 alapunkt «a»), on saadud nendel töödel (olenemata viimasest töökohast).

Töölistele ja teenistujatele teistel raskete töötingimustega töödel määratakse vanaduspensione soodustatud tingimustel, kui vähemalt pool kogu tööstaažist, mis on neile vajalik vanaduspensioni määramiseks (punkti 16 alapunkt «b»), on saadud nendel töödel või kokku nendel töödel ning allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel või kuumades tsehhides (olenemata viimasest töökohast).

Tekstiilitööstuse ettevõtete naistöölistele määratakse vanaduspensione soodustatud tingimustel, kui vähemalt 20 aastat tööstaažist, mis on neile vajalik vanaduspensioni määramiseks (punkti 16 alapunkt «c»), on saadud tekstiilitööstuses töödel, mis annavad õiguse saada pensioni soodustatud tingimustel, või kokku nendel töödel ja käesoleva määrustiku punkti 16 alapunktides «a» ja «b» ettenähtud töödel (olenemata viimasest töökohast).

Soodustatud tingimustel vanaduspensione vastavalt käesoleva määrustiku punkti 16 alapunktile «e» määratakse olenemata viimasest töökohast, kui vähemalt 15 kalendriaastat tööstaažist, mis on vajalik vanaduspensioni määramiseks, on saadud töödel Kaug-Põhja piirkondades või vähemalt 20 kalendriaastat töödel Kaug-Põhja piirkondadega võrdsustatud paikkondades või vähemalt 20 kalendriaastat on saadud kokku töödel Kaug-Põhja piirkondades ja Kaug-Põhja piirkondadega võrdsustatud paikkondades. Seejuures rakendatakse Kaug-Põhja piirkondade ja Kaug-Põhja piirkondadega võrdsustatud paikkondade loetelu, mis on kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt ja kehtib pensioni taotlemise päeval.

93. Üldhaigestumise tagajärjel invaliidistunud töölistele ja teenistujatele allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel või kuumades tsehhides määratakse invaliidsuspensione vähendatud tööstaaži puhul (punkt 29) ja soodustusmäärades, kui vähemalt pool neile invaliidsuspensioni määramiseks vajalikust tööstaažist on saadud nimetatud töödel (olenemata viimasest töökohast).

Invaliidsuspensione üldhaigestumise tagajärjel invaliidistunud töölistele ja teenistujatele teistel raskete töötingimustega töödel määratakse soodustusmäärades, kui vähemalt pool kogu tööstaažist, mis on neile vajalik invaliidsuspensioni määramiseks (punkt 29), on saadud nendel töödel või kokku nendel töödel ning allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel või kuumades tsehhides (olenemata viimasest töökohast).

94. Töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul määratakse invaliidsuspensione vastavates soodustusmäärades, kui viimane töö annab õiguse saada pensioni soodustusmäärades (punkt 91).

Aga kui töölisel või teenistujal on vähemalt pool staažist, mis on ette nähtud invaliidsuspensioni määramiseks üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul (punkt 29), ja see pool staaži on saadud vastavatel töödel, mis annavad õiguse saada pensioni soodustusmäärades, määratakse invaliidsuspension töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul soodustusmäärades, olenemata viimasest töökohast.

95. Rea-, seersant- ja vanemate koosseisu ajateenijatele (samuti punkti 6 teises ja kolmandas lõikes nimetatud sõjaväelastele), kes enne sõjaväeteenistusse kutsumist on töötanud töölistena või teenistujatena, määratakse invaliidsuspensione (olenemata invaliidsuse põhjusest) vastavates soodustusmäärades, kui sõjaväelase viimane töö enne sõjaväeteenistusse kutsumist annab õiguse saada pensioni soodustusmäärades (punkt 91).

Aga kui sõjaväelasel on vähemalt pool staažist, mis on ette nähtud üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul invaliidsuspensioni määramiseks töölistele ja teenistujatele (punkt 29), ja see pool staaži on saadud vastavatel töödel, mis annavad õiguse saada pensioni soodustusmäärades, määratakse sõjaväelasele invaliidsuspension soodustusmäärades, olenemata viimasest töökohast enne sõjaväeteenistusse kutsumist. Samade tingimuste korral määratakse pensione soodustusmäärades sõjaväelastele, kes ei töötanud sõjaväeteenistusse kutsumiseni töölistena või teenistujatena, ka neil juhtudel, kui pension arvutakse neile ümber töötasust vastavalt normidele, mis on kehtestatud sõjaväelastele, kes sõjaväeteenistusse kutsumiseni töötasid töölistena või teenistujatena (punkt 126).

96. Tööliste, teenistujate ja sõjaväelaste perekondadele määratakse toitjakaotuspensione vastavates soodustusmäärades, kui toitjal oleks invaliidsuse puhul olnud õigus saada invaliidsuspensioni soodustusmäärades.

97. Neil juhtudel, kui tööline või teenistuja oli valitud valitavale ametikohale, võrdsustatakse soodustatud tingimustel või soodustusmäärades ettenähtud pensioni saamise õiguse kindlaksmääramisel töö niisugusel ametikohal 5 aasta piires tööga enne valimist (kohaldades punkti 109 viimases lõikes ettenähtud sätteid).

VI. Pensionid osalise staaži puhul

98. Osalise tööstaaži puhul määratakse pensione:

a) vanaduspensione — töölistele ja teenistujatele, kes on töötamise ajal jõudnud vanuseni, mis on neile vajalik pensioni määramiseks, kuid kellel ei ole täispensioni määramiseks küllaldast tööstaaži ja kes siiski on töötanud vähemalt 5 aastat, sealhulgas vähemalt 3 aastat vahetult enne pensioni taotlemist, kui nad pensioni taotlesid töötamise ajal või hiljemalt ühe kuu jooksul arvates töötamise lõpetamise päevast. Nimetatud 3-aastasel ajavahemikul võivad töötamises olla vaheajad, mis kokku ei ületa 6 kuud;

b) invaliidsuspensione — töölistele ja teenistujatele, kes on töötamise ajal üldhaigestumise tagajärjel muutunud I või II grupi invaliidiks, kui neil ei ole täispensioni määramiseks küllaldast tööstaaži;

c) toitjakaotuspensione — töötamise ajal üldhaigestumise tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekonnaliikmetele, kui toitjal ei olnud invaliidsus-täispensioni määramiseks küllaldast staaži.

Käesoleva punkti kohaldamisel võrdsustatakse ajutise töövõimetuse aeg, mis algas töölise või teenistuja töövahekorras oleku ajal, töötamisajaga.

99. Osalise staaži puhul määratakse pensione proportsionaalselt olemasoleva staažiga, kuid mitte vähem kui neljandik täispensionist.

Kui konkreetsel töölisel või teenistujal või surnud töölise või teenistuja perekonnal oleks täisstaaži puhul olnud õigus saada pensioni «Riiklike pensionide seadusega» kehtestatud alam- või ülemmääras, määratakse pension osalise staaži puhul proportsionaalselt olemasoleva staažiga, lähtudes vastavalt täispensioni alam- või ülemmäärast, kuid kõigil juhtudel määratakse vähemalt neljandik selle pensioni alammäärast.

Osalise staaži puhul pensioni saanud surnud pensionäride perekondadele määratakse pensione proportsionaalselt tööstaažiga, millest lähtudes oli surnud toitjale pension määratud.

Pensioni arvutamine proportsionaalselt olemasoleva staažiga toimub järgmiselt: kõigepealt määratakse kindlaks vastav täispension; see pension jagatakse nõutava üldise täisstaaži kuude arvuga; saadud summa korrutatakse konkreetse töölise või teenistuja tegeliku üldise staaži kuude arvuga (selles staažis ümardatakse aeg, mis ületab 15 päeva, terveks kuuks, kuid aega alla 15 päeva, viimane kaasa arvatud, ei arvestata).

100. Pensionide määramisel osalise staaži puhul ei kohaldata pensionide määramise soodustatud vanuse- ja staažitingimusi ega pensionide soodustusmäärasid. Osalise staaži puhul määratavatele pensionidele ei arvutata juurde lisandeid.

101. Kui pensionär, kellele osalise staaži puhul on määratud vanaduspension või invaliidsuspension I või II invaliidsusgrupi järgi, töötab pärast pensioni määramist vähemalt 2 aastat, arvutatakse pension tema avalduse alusel ümber, lähtudes ümberarvutamise ajaks olemasolevast staažist. Pensioni iga järgmine ümberarvutamine toimub mitte varem kui 2-aastase töötamise järel pärast eelmist ümberarvutamist.

Kui pensionär omandab töötamist jätkates täispensioni määramiseks küllaldase staaži, arvutatakse pension pensionäri avalduse alusel vastavalt ümber, olenemata sellest, kui palju aega on möödunud osalise staaži puhul arvutatud pensioni määramisest. Seejuures määratakse invaliidsustäispension tingimusel, kui pensionäril on staaž, mis on küllaldane täispensioni määramiseks vastavalt pensionäri vanusele nimetatud ümberarvutamise taotlemise ajaks.

Pension arvutatakse ümber pensionäri valikul kas samast töötasust, millest pension esmakordselt oli määratud (või hiljem punktis 125 ettenähtud korras ümber arvutatud), või viimasest töötasust.

VII. Alaliselt maal elavate põllumajandusega seotud isikute pensionide määrad

102. Alaliselt maal elavatele põllumajandusega seotud pensionäridele määratakse pensione, mis arvutatakse protsentides töötasust (sealhulgas alam- ja ülemmäärapensione), suuruses 85 protsenti kehtestatud normidest.

Kindlates määrades ettenähtud pensione alaliselt maal elavatele põllumajandusega seotud pensionäridele määratakse käesoleva määrustiku vastavates punktides nimetatud määrades (punktid 45, 46, 47, 48, 52, 53, 76, 77, 81 ja 82).

103. Alaliselt maal elav pensionär loetakse seotuks põllumajandusega, kui ta kuulub majapidamise koosseisu, mille õue-aiamaa suurus on üle 0,15 hektari (või üle teise, kõrgema normi, mis on liiduvabariikide seadusandlusega kehtestatud vastava kategooria tööliste ja teenistujate majapidamiste jaoks).

Laste suhtes otsustatakse vastavate pensionimäärade kohaldamine olenevalt sellest, kus isik, kes lapsi tegelikult kasvatab (ema, hooldaja jne.), elab ja kas ta on seotud põllumajandusega.

104. Kui pensioni saavast perekonnast osa elab linnas või alevis, teised perekonnaliikmed aga elavad alaliselt maal ja on seotud põllumajandusega, saavad need maal elavad perekonnaliikmed 85 protsenti oma pensioniosast.

105. Alaliselt maal elavatele põllumajandusega seotud pensionäridele arvutatakse juurde kehtestatud lisandid pensionidele, mis on arvutatud arvestusega, et pensionär elab maal ja on seotud põllumajandusega.

106. Alaliselt maal elavatele põllumajandusega seotud pensionäridele määratakse osalise staaži puhul pensione lähtudes täispensionidest, mis on arvutatud arvestusega, et pensionär elab maal ja on seotud põllumajandusega.

107. Kui pensionär on asunud alaliselt elama teise paikkonda (linnast või alevist maale või maalt linna või alevisse), ei arvutata temale määratud pensioni ümber. Samuti ei arvutata määratud pensioni ümber ka siis, kui pensionär maal elades omandas või kaotas seose põllumajandusega.

Maa-asula linnaks või aleviks reorganiseerimise korral ei arvutata varem määratud pensione ümber; pärast maa-asula linnaks või aleviks reorganiseerimist määratakse ja makstakse seal alaliselt elavatele isikutele, kes on seotud põllumajandusega, pensione kui alaliselt maal elavatele pensionäridele.

VIII. Staaži arvutamine

108. Üldisse tööstaaži, mis annab õiguse saada pensioni, arvatakse igasugune töötamine töölisena või teenistujana, olenemata töö iseloomust ja kestusest ning vaheaegade pikkusest.

Staaži hulka arvatakse samuti:

a) töötamine töölisena või teenistujana, kui töö tehti kodus;

b) palgaline töötamine enne nõukogude võimu kehtestamist.

Evakueeritud tööliste ja teenistujate töötamine kolhoosides Suure Isamaasõja ajal arvatakse staaži hulka olenemata nende töö tasustamise vormist.

Üksikutele kodanikele lühiajaliste, juhu- ja pisitööde tegemist, kus töötaja ei kuulunud riiklikule sotsiaalkindlustamisele, staaži hulka ei arvata.

NSV Liidu kodanike palgaline töötamine välismaal arvatakse staaži hulka, mis annab õiguse saada pensioni. Selle töötamise arvamise soodustatud tingimustel või soodustusmäärades pensioni saamiseks vajaliku tööstaaži hulka otsustab igal üksikul juhul individuaalkorras liiduvabariigi sotsiaalkindlustuse ministeerium.

109. Peale töötamise töölisena või teenistujana arvatakse üldise tööstaaži hulka samuti:

a) igasugune töötamine, kus töötaja, mitte olles tööline või teenistuja, kuulus riiklikule sotsiaalkindlustamisele;

b) töötamine kolhoosiesimehena või esimehe asetäitjana, kui see töötaja oli kolhoosi suunatud (soovitatud) tööliste või teenistujate hulgast vastavalt nõukogude organite või parteiorganite otsustele;

c) kolhoosiliikme töötamine masina-traktori- või spetsialiseeritud (heinamaamelioratsiooni-, metsakaitse- jms.) jaamas mehhanisaatorina ajal kuni mehhanisaatorite koosseisuliste ametikohtade kehtestamiseni, kui kolhoosnik oli edaspidi arvatud masina-traktori- või spetsialiseeritud jaama koosseisu. Töölistele, kes on arvatud koosseisu alaliste töölistena, kuni selleni aga olid masina-traktori- või spetsialiseeritud jaamas töötanud samuti alalisel tööl, arvatakse seejuures see töötamine staaži hulka, arvates sinna ka hooaegade vahelise töövaheaja;

d) teenistus sõjaväestatud valves, erisideorganeis või mäepäästesalkades (olenemata ametkondlikust alluvusest ja eri- või sõjaväelise auastme olemasolust);

e) töötamine tööndusskooperatsiooni artelli (kooperatiivse tööndusartelli või kooperatiivse invaliidide artelli) liikmena, kui töö tehti ühistes töökodades või kodus töötades, samuti töötamine artellis õpilasena (olenemata artelli liikmeskonda kuulumisest);

f) töötamine töökohustuse korras;

g) töötamise ajal alanud ajutise töövõimetuse aeg;

h) õppimine riiklike tööjõureservide süsteemi ja kutseharidussüsteemi koolides (tööstus-, raudtee-, mäetööstus-, vabriku-tehase-, põllumajanduse mehhaniseerimise, tehnika- ja kutsekoolides jne.) ning teistes kaadri ettevalmistamise, kvalifikatsiooni tõstmise ja ümberkvalifitseerimise koolides ning kursustel;

i) õppimine kõrgemates ja keskeriõppeasutustes (tehnikumides, pedagoogika- ja meditsiinikoolides jne.), parteikoolides, nõukogude-parteikoolides, ametiühingukoolides ja töölisfakulteetides; aspirantuuris, doktorantuuris ja kliinikuordinatuuris oldud aeg.

j) teenistus NSV Liidu relvastatud jõudude koosseisus ning partisanisalkades oldud aeg, teenistus ÜEK, ÜRPV, SARK, RJRK, RJM, NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Julgeoleku Komitee, NSV Liidu Ühiskondliku Korra Kaitse Ministeeriumi, liiduvabariikide ühiskondliku korra kaitse ministeeriumide, NSV Liidu Siseministeeriumi ning liiduvabariikide siseministeeriumide vägedes ja organites; teenistus miilitsaorganites. Sõjaväelase sõjavangis oldud aeg arvatakse tööstaaži hulka kehtestatud korras;

k) kodanlike valitsuste ajal revolutsioonilise tegevuse eest sunnitööl, vanglas või kindluses, asumisel või väljasaatmisel oldud aeg; nende valitsuste ajal poliitilistel põhjustel töölt kõrvaldatuna oldud aeg.

Vanaduspensionide määramisel arvatakse alapunktis «i» nimetatud ajavahemikud staaži hulka tingimusel, kui neile ajavahemikele on eelnenud töötamine töölisena või teenistujana või teenistus NSV Liidu relvastatud jõudude koosseisus või muu alapunktis «j» nimetatud teenistus.

Soodustatud tingimustel või soodustusmäärades vanadus- ja invaliidsuspensionide määramisel töölistele ja teenistujatele, kes on töötanud allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel ja kuumades tsehhides ning teistel raskete töötingimustega töödel (punkti 16 alapunktid «a» ja «b»), ning toitjakaotuspensionide määramisel nende perekondadele, samuti vanaduspensionide määramisel tekstiilitööstuse ettevõtete naistöölistele (punkti 16 alapunkt «c») võrdsustatakse alapunktides «j» ja «k» nimetatud ajavahemikud pensionitaotleja valikul kas vastavale ajavahemikule eelnenud või sellele ajavahemikule järgnenud töötamisega. Alapunktis «h» nimetatud ajavahemik võrdsustatakse sellele ajavahemikule järgnenud tööga.

Töötamine valitavatel ja muudel vastutavatel ametikohtadel partei- ja komsomoliorganites, sealhulgas poliitosakondades ja -valitsustes, arvatakse staaži hulka, mis annab õiguse saada pensioni soodustatud tingimustel või soodustusmäärades, tingimusel, kui vaheaeg partei- ja komsomoliorganites töötamise ning sellele järgnenud töötamise vahel ei ületa kolme kuud ning kui töötamisele partei- ja komsomoliorganites vahetult eelnes või vahetult järgnes töö, mis annab õiguse saada pensioni soodustatud tingimustel või soodustusmäärades.

Soodustatud tingimustel või soodustusmäärades pensionide määramisel (punkti 91 alapunktid «a», «b» ja «c») võetakse nimetatud pensionide saamise õigust andva tööga võrdsustatav töötamine või muu tegevus arvesse ulatuses, mis ei ületa olemasolevat staaži tööl, mis annab õiguse saada pensioni soodustatud tingimustel või soodustusmäärades.

110. Töötamine Kaug-Põhjas ja Kaug-Põhja piirkondadega võrdsustatud kaugetes paikkondades ajavahemikul alates 1. augustist 1945. a., samuti töötamine ettevõtetes, asutustes või organisatsioonides, kelle töötajatele olid laiendatud soodustused, mis olid kehtestatud Kaug-Põhjas või Kaug-Põhja piirkondadega võrdsustatud kaugetes paikkondades töötavatele isikutele, ajavahemikul alates nende soodustuste laiendamise päevast kuni 1. märtsini 1960. a. arvatakse staaži hulka kahekordselt tingimusel, kui töötajal oli õigus saada soodustusi, mis on kehtestatud neis piirkondades, paikkondades, ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides töötavatele isikutele.

Töötamine Kaug-Põhja piirkondades ja Kaug-Põhja piirkondadega võrdsustatud paikkondades alates 1. märtsist 1960. a. arvatakse staaži hulka poolteisekordselt tingimusel, kui töötajal oli õigus saada NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 10. veebruari 1960. a. seadluse «Kaug-Põhja piirkondades ja Kaug-Põhja piirkondadega võrdsustatud paikkondades töötavatele isikutele soodustuste andmise reguleerimise kohta» (NSVL Ülemnõukogu Teataja 1960, nr. 7, art. 45) paragrahvis 5 ettenähtud soodustusi.

111. Töötajatele, kes olid üle viidud tööle teise paikkonda vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 19. oktoobri 1940. a. seadlusele (NSVL Ülemnõukogu Teataja 1940, nr. 42), välja arvatud üleviimine seoses distsiplinaarkaristuse korras madalamale ametikohale üleviimisega, lisatakse pensionitaotleja valikul kas eelnenud või järgnenud tööstaažile üks aasta.

112. Pensionide määramisel veetransporditöötajatele arvatakse navigatsiooni täisperiood tööstaaži hulka ühe tööaasta eest. Töötamine täishooaja ulatuses turba ülestöötamisel, metsavarumisel ja metsaparvetamisel arvatakse tööstaaži hulka ühe tööaasta eest.

Muud hooajatööd arvatakse tööstaaži hulka vastavalt nende tegelikule kestusele.

Töötamine täishooaja ulatuses NSV Liidu Kalamajanduse Ministeeriumi ning NSV Liidu Liha- ja Piimatööstuse Ministeeriumi süsteemi hooajaliste tootmisharude ettevõtetes ning NSV Liidu Toiduainete Tööstuse Ministeeriumi süsteemi suhkru- ja konservitootmise ettevõtetes arvatakse 1967. aasta hooajast alates staaži hulka, mis annab õiguse saada pensioni, ühe aasta eest.

113. Töötamine leprosooriumides ja katkutõrjeasutustes arvatakse tööstaaži hulka kahekordselt.

114. Töötajatele, kes töötasid töölistena või teenistujatena kuni NSV Liidu territooriumi vastava osa ajutise okupeerimiseni vaenlase poolt Suure Isamaasõja ajal, arvatakse vaenlase poolt okupeeritud NSV Liidu või teiste riikide territooriumil, samuti NSV Liiduga sõjaseisukorras olnud riikide territooriumil oldud aeg tööstaaži hulka, välja arvatud juhud, kui nad panid nimetatud ajavahemikul toime kuriteo kodumaa vastu.

115. Staaži hulka ei arvata teenistust politseis ja sandarmeerias ega muud teenistust, mille eesmärgiks oli võitlus revolutsioonilise liikumise vastu.

Liiduvabariikide ministrite nõukogud kinnitavad vajaduse korral teiste ametikohtade loetelud, millesse on võetud ametikohad, kus teenimist kodanlike valitsuste ajal tööstaaži hulka ei arvata.

116. Pideva staaži eest arvutatakse lisandeid juurde olenemata sellest, millal töölisel või teenistujal see pidev tööstaaž oli — kas pensioni taotlemise eel või kunagi varem.

Kui tööline või teenistuja taotleb pensioni pärast töötamise lõpetamist, arvutatakse juurde lisand pideva staaži eest, mis tal oli töötamise lõpetamise päevaks või kunagi varem.

Ühelt töölt teisele ülemineku korral pideva staaži säilimise küsimused lahendatakse samade eeskirjade järgi nagu riikliku sotsiaalkindlustuse toetuste määramisel.

Pidev töötamine ettevõttes, asutuses või organisatsioonis kuni nõukogude võimu kehtestamiseni arvatakse pideva staaži hulka, kui tööline või teenistuja jäi pärast nõukogude võimu kehtestamist samasse ettevõttesse, asutusse või organisatsiooni ja tema staaž ei katkenud ka edaspidi.

117. Tööstaaži tõenditeks võivad olla:

a) tööraamatud, töönimistud, teenistuskirjad (sealhulgas enne nõukogude võimu kehtestamist töötamise kohta), tööonduskooperatsiooni artellide ja invaliidide kooperatsiooni artellide liikmete liikmeraamatud — kõik sissekannete osas, mis on tehtud dokumentide alusel;

b) teatised, tõendid ja muud sellised töötamise kohta töökohast antud dokumendid;

c) samasse süsteemi, kus konkreetne tööline või teenistuja töötas, kuuluvate kõrgemalseisvate asutuste teatised (näiteks ministeeriumide, peavalitsuste, trustide, tööonduskooperatsiooni liitude jne. teatised);

d) arhiiviasutuste teatised.

Palgaraamatud ja ametiühingute liikmepiletid võivad olla tööstaaži tõenditeks ainult teiste dokumentide puudumisel. Seejuures võivad palgaraamatud olla tööstaaži tõenditeks ainult selle aja eest, mille osas on olemas märkmed töötasu maksmise kohta, ning ametiühingute liikmepiletid selle aja eest, mille osas on olemas märkmed töötasult või stipendiumilt liikmemaksude tasumise kohta.

Töötamist üksikute kodanike juures (majateenijana, autojuhina jne.) tõendatakse ametiühinguorganisatsioonide teatistega, kui neid aga ei ole võimalik saada — tööandja teatistega. Tööandja allkirja eitsus peab olema tõestatud majavalitsuse, elamuekspluatatsioonikontori või külanõukogu poolt. Tööandja teatis peab olema kinnitatud kontrollaktiga, mille koostab rajooni (linna) sotsiaalkindlustuse osakonna esindaja majavalitsuse, elamuekspluatatsioonikontori, tänavakomitee või külanõukogu esindaja osavõtul.

118. Kui dokumendid olemasoleva tööstaaži kohta puuduvad ja neid ei ole võimalik saada ettevõtte, asutuse või organisatsiooni täieliku likvideerimise tõttu või arhiiviandmete puudumise tõttu, teevad pensioni määramiseks vajaliku puuduva staaži kindlaks pensionide määramise komisjonid (punkt 153) kahe või enama tunnistaja ütluse alusel.

Pensioni määramiseks vajaliku puuduva staaži võib tunnistajate ütluste alusel kindlaks teha neil juhtudel, kui vähemalt pool pensioni määramiseks vajalikust staažist on tõendatud dokumentidega. Seda sätet kohal-

datakse ka pensioni määramiseks soodustatud tingimustel või soodustusmäärades. Tunnistajate ütluste alusel võib kindlaks teha mitte rohkem kui poole staažist allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel, kuumades tsehhides ja teistel raskete töötingimustega töödel, mis on vajalik pensioni määramiseks soodustatud tingimustel või soodustusmäärades.

Tunnistajate ütluste alusel tööstaaži kindlakstegemisel on vajalik, et üks tunnistajatest tunneks avaldajat ühise töötamise järgi temaga samas asutuses, ettevõttes, organisatsioonis või samas süsteemis ja tõendaks dokumentidega oma töötamise fakti ajavahemikul, mil ta töötas koos avaldajaga. Seejuures ei ole nõutav, et tunnistaja esitaks dokumendid tööstaaži kohta kogu selle aja ulatuses, mille kohta ta tunnistab avaldaja töötamist.

Pensioni määramiseks osalise staaži puhul võib tunnistajate ütluste alusel kindlaks teha staaži samas ulatuses, nagu on tõendatud dokumentidega.

Liiduvabariikide sotsiaalkindlustuse ministeeriumidel on õigus üksikutel erandjuhtudel, kui dokumente staaži kohta ei ole säilinud seoses NSV Liidu territooriumi vastava osa ajutise okupeerimisega vaenlase poolt Suure Isamaasõja ajal, evakueerimisega või seoses loodusõnnetustega (tulekahju, veeuputus ja muud), lubada tunnistajate ütluste alusel kindlaks teha üle poole pensioni (sealhulgas soodustatud tingimustel ja soodustusmäärades ettenähtud pensioni) määramiseks vajalikust staažist, samuti kindlaks teha staaži, kui tunnistajal ei ole dokumente avaldajaga koostöötamise kohta.

Pensionide määramise komisjonidel on õigus tunnistajaid isiklikeks ütlusteks välja kutsumata piirduda tunnistajate kirjalike tunnistuste läbivaatamisega tingimusel, kui nende allkirjade ehtsus on tõestatud notariaalkorras.

Üksikutel juhtudel võib komisjon töölise või teenistuja või tema viimaseks töökohaks olnud ettevõtte, asutuse, organisatsiooni administratsiooni palvel teha dokumentidega tõendamata staaži tunnistajate ütluste alusel kindlaks ka enne pensioni saamise õigust andvate tingimuste saabumist (näiteks enne vanaduspensioni määramiseks vajalikku ikka jõudmist).

Komisjoni otsuses peab olema märgitud, missuguses ettevõttes, asutuses ja organisatsioonis ning mis ajast mis ajani ja kellena avaldaja on töötanud.

119. Välismaal palgalise töötamise staaž tehakse kindlaks dokumentide järgi, mis on legaliseeritud kehtestatud korras NSV Liidu Välisministeeriumi poolt.

Kui dokumendid välismaal töötamise staaži kohta puuduvad ja neid ei ole võimalik saada ettevõtte, asutuse või organisatsiooni täieliku likvideerimise või arhiiviandmete puudumise tõttu, teevad vajaliku puuduva välismaal töötamise staaži kindlaks pensionide määramise komisjonid kahe või enama tunnistaja ütluse alusel. Kui tunnistajad asuvad välismaal, võtavad komisjonid nende kirjalikke tunnistusi tööstaaži kohta läbivaatamiseks tingimusel, kui need tunnistused on legaliseeritud NSV Liidu Välisministeeriumi poolt.

Tööstaaži kohta esitatud dokumente, mis on välja antud nende riikide, kellega NSV Liit on selle kohta sõlminud erikokkuleppe, organite poolt, võtavad pensionide määramise komisjonid läbivaatamiseks dokumentide legaliseerimiseta NSV Liidu Välisministeeriumi poolt.

120. Kui pensioni määramiseks on nõutav teatud staaž, määratakse välismaa kodanikele ja nende perekondadele pensione, kui kaks kolmandikku vajalikust staažist on saadud töötamisel NSV Liidus.

IX. Pensionide arvutamine

121. Töölistele ja teenistujatele ning enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena töötanud sõjaväelastele arvutatakse pensione kehtestatud normide järgi protsentides nende keskmisest tegelikust kuutöötasust, mida nad said enne pensioni taotlemist, sõjaväelased — enne sõjaväeteenistusse kutsumist.

Sõjaväelastele, kes on töötanud nii enne sõjaväeteenistusse kutsumist kui ka pärast sõjaväeteenistusest vabastamist (enne pensioni taotlemist) arvutatakse pensione nende endi valikul kas töötasust, mida nad said enne sõjaväeteenistusse kutsumist, või töötasust, mida nad said enne pensioni taotlemist.

122. Pensioni arvutamiseks vajalik keskmine tegelik kuutöötasu võetakse viimase 12 töökuu eest ning määratakse kindlaks, jagades selle aja eest saadud töötasu üldsumma kaheteistkümnega. Seejuures jäetakse pensionitaotleja soovil arvutusest välja kuud, mil töötaja tegelikult ei töötanud või mil ta ei töötanud osa tööpäevi kas haiguse või vallandamise tõttu või kehtiva seadusandlusega ettenähtud muudel tööst vabastamise juhtudel, ja need kuud asendatakse teiste, vahetult eelnenud kuudega. Kuid, mil töötaja muudel põhjustel tegelikult ei töötanud või mil ta ei töötanud osa tööpäevi, arvutusest välja ei jäeta ning teiste kuudega ei asendata.

Kui töötaja on 2 viimasel aastal enne töötamise lõpetamist (edasitöötavad isikud — enne pensioni taotlemist) töötanud üldkokkuvõttes vähem kui 12 tervet kuud, samuti kõigil juhtudel, kui töötaja on töötanud vähem kui aasta, arvutatakse pension kõigi tegelikult töötatud tervete kuude keskmisest kuutöötasust, mis määratakse kindlaks, jagades nimetatud kuude eest saadud töötasu üldsumma tervete kuude arvuga. Seejuures võrdsustatakse mittetäieliku tööpäevade arvuga kuud, mida vastavalt käesoleva punkti esimese lõike sätetele arvutusest välja ei jäeta, tervete kuudega.

Kui töötaja on töötanud vähem kui ühe terve kuu, jagatakse kogu töötatud aja eest saadud töötasu töötatud päevade arvuga ja saadud summa korrutatakse kuu tööpäevade arvuga, mis on arvutatud keskmiselt aasta kohta (25,4 — kuuepäevase töönädala puhul ja 21,2 — viiepäevase töönädala puhul). Sel juhul ei tohi töötasu, millest pension arvutatakse, ületada selle töötaja poolteisekordset tariifset palgamäära.

Pensionide määramisel töölistele ja teenistujatele, kes töötavad hooajatöödel, määratakse keskmine tegelik kuutöötasu kindlaks, jagades terve-hooaja töötasu kaheteistkümnega.

123. Pensionitaotleja soovil arvutatakse pension viimasest 10 aastast (enne pensioni taotlemist) valitud mis tahes 5 järjestikuse aasta keskmisest tegelikust kuutöötasust. Nimetatud 5-aastases ajavahemikus võivad töötamises olla vaheajad, mis üldkokkuvõttes ei ületa 12 kuud; sel juhul asendatakse puuduvad kuud teiste kuudega, mis 5-aastasele ajavahemikule vahetult eelnesid või järgnesid, — pensionitaotleja valikul.

5 aasta keskmine kuutöötasu määratakse kindlaks, jagades töölisena või teenistujana tegelikult töötatud 5 aasta eest saadud töötasu üldsumma kuuekümnega. Seejuures jäetakse pensionitaotleja soovil arvutusest välja kuu, mil töötaja tegelikult ei töötanud või mil ta ei töötanud osa tööpäevi kas haiguse või vallandamise tõttu või kehtiva seadusandlusega ettenähtud muudel tööst vabastamise juhtudel, ja need kuud asendatakse teiste, vahetult eelnenud või järgnenud kuudega käesolevas punktis nimetatud 10 aasta piires tingimusel, kui niisuguse asendamise tulemusena ei ole ajavahemikus, mille eest arvestatakse töötasu pensioni arvutamiseks, töötamises vaheaegu üldkokkuvõttes üle 12 kuu.

Teenistuses NSV Liidu relvastatud jõudude koosseisus oldud aega ei võeta ülalnimetatud 10-aastasesse ajavahemikku ega loeta vaheajaks 5-aastases ajavahemikus, mille osas määratakse kindlaks keskmine kuutöötasu.

Pensionitaotleja soovil ei võeta aega, mil ta oli invaliid vastavalt arstliku tööekspertiisi komisjoni (ATEK-i) otsusele, 10-aastasesse ajavahemikku ega loeta vaheajaks 5-aastases ajavahemikus.

Vanaduspensione võib isikutele, kes on töötanud traktoristidena-masinistidena kolhoosides, sovhoosides ja teistes riiklikes põllumajandusettevõtetes, vee- ja metsamajandus- ning «Selhoztehnika» ettevõtetes — mehed vähemalt 20 aastat ja naised vähemalt 15 aastat —, arvutada nende soovil lähtudes mis tahes 5 järjestikuse, traktoristina-masinistina töötatud aasta eest saadud keskmisest kuutöötasust.

124. Pensioni arvutamiseks vajaliku töötasu hulka võetakse kõik töötasuliigid, millelt kehtivate eeskirjade järgi arvutatakse kindlustusmakseid, välja arvatud töötasu ületunnitöö ja kohakaasluse eest ning iga liiki ühekordsed maksed.

Väljateenitud aastate eest makstavad protsendilised lisandid ja igaaastane tasu, samuti aastatasu ettevõtte või organisatsiooni materiaalse ergutamise fondist võetakse selle töötasu hulka, millest pensione arvutatakse.

Kui pensionitaotleja soovil ei jäeta arvutusest välja kuid, mil töötaja tegelikult ei töötanud või mil ta ei töötanud osa tööpäevi kas haiguse tõttu või riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmise tagajärjel või muudel juhtudel, mil töötajale säilitati keskmine töötasu, siis võetakse pensioni arvutamiseks vajaliku töötasu hulka vastavalt haiguslehe järgi saadud toetus või töötajale säilitatud keskmine töötasu.

Kui töötaja ei saanud põhitöökohal täit ametipalka (palgamäära) ja tegi teist tööd samas või teises ettevõttes, asutuses või organisatsioonis, arvutatakse pension kõigi nimetatud töökohtade järgi saadud töötasu üldsummast, kuid mitte kõrgemast kui põhiametikoha täielik ametipalk (palgamäär).

Pensionide arvutamisel üldhariduslike koolide (olenemata nimest ja ametkondlikust alluvusest) ning keskeri- ja kutsehariduslike õppeasutuste õpetajatele ja õppejõududele võetakse arvesse lisatasu õpilaste kirjalike tööde parandamise, klassijuhatajakohustuste täitmise, kabinettide ja laboratooriumide juhatamise, aine- ja tsüklikomisjonide juhtimise ning praktika juhendamise eest, samuti lisatasu muu töö eest, mida kohakaasluseks ei loeta.

Kui mõnede kategooriate töötajate töötasust ei ole võimalik välja jätta töötasu ületunnitöö eest või töö eest, mida on teinud teised isikud, seoses sellega, et nende töötajate tööaeg ei allu arvestusele (kodustöötajad, põllumajandussaaduste, toidujäätmete, sekundaarse tooraine ja muude tooraineliikide koosseisulised varujad, kande- ja veokaubanduse müüjad, fotoettevõtete agendid ja teatripiletite levitamise mittekoosseisulised volinikud, samuti töötajate muud analoogilised kategooriad, millised vajalikel juhtudel määrab kindlaks NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee koos ÜAÜKN-iga), arvutatakse pensione tegelikust töötasust, kuid mitte kõrgemast kui poolteisekordsest tariifsest (arvestuslikust) palgamäärast või poolteisekordsest kuupalgast, kusjuures vastavatel juhtudel kohaldatakse kehtivaid koefitsiente ja arvutatakse juurde lisandeid töötamise eest Kaug-Põhja piirkondades ning Kaug-Põhja piirkondadega võrdsustatud paikkondades. Kui aga vastava kategooria töötajatele ei ole kehtestatud tariifset (arvestuslikku) palgamäära või kuupalka, võetakse arvesse analoogilistel kutsealadel või analoogilistel ametikohtadel töötavate isikute poolteisekordne palgamäär või poolteisekordne kuupalk.

Kui kindlustusmakseid on arvutatud töötasu tingsummadest, võetakse need tingsummad pensioni arvutamiseks vajaliku keskmise töötasu hulka.

125. Töölistest, teenistujatest ja sõjaväelastest pensionäridele, kes pärast pensioni määramist on töötanud vähemalt 2 aastat töölistena või teenistujatena kõrgema töötasuga kui see, millest pension oli arvutatud, määratakse pensionäri avalduse alusel kindlaks pensioni uus suurus, lähtudes sellest kõrgemast töötasust.

Nimetatud 2-aastases ajavahemikus võivad töötamises olla vaheajad, mis üldkokkuvõttes ei ületa 6 kuud.

Pensioni uue suuruse arvutamiseks võetakse arvesse vastava 2 aasta tegelik keskmine kuutöötasu, mis tehakse kindlaks, jagades 2 töötatud aasta töötasu üldsumma kahekümne neljaga. Seejuures jäetakse pensionitaotleja soovil arvutusest välja kuud, mil töötaja tegelikult ei töötanud või mil ta ei töötanud osa tööpäevi kas haiguse või vallandamise tõttu või kehtiva seadusandlusega ettenähtud muudel tööst vabastamise juhtudel, ja need kuud asendatakse teiste, vahetult eelnenud või järgnenud kuudega 2 aasta ja 6 kuu piires. Neil juhtudel arvutatakse pension ümber töötasust, mis tehakse kindlaks, jagades kõigi täies ulatuses töötatud kuude eest saadud töötasu nende kuude arvuga. Seejuures võrdsustatakse mittetäieliku tööpäevade arvuga kuud, mida arvutusest välja ei jäeta, tervete kuudega.

Pensionäri töötasu suurenemise korral edaspidi arvutatakse pension tema avalduse alusel uuesti ümber. Iga järgmine pensioni ümberarvutamine toimub mitte varem kui 2-aastase töötamise järel pärast eelmist ümberarvutamist.

126. Kui pensionär, kellele oli määratud kindlas määras pension, on pärast pensioni määramist töötanud vähemalt 2 aastat töölisena või teenistujana, arvutatakse pensionäri avalduse alusel pension ümber, lähtudes mainitud 2 aasta keskmisest kuutöötasust (punkt 125).

127. Õpilastele (punkti 1 alapunkt «c»), aspirantidele ja kliinikuordinaatoritele, kes on varem töötanud töölistena või teenistujatena, arvutatakse pensione pensionitaotleja valikul kas viimasest töötasust või stipendiumist.

128. Sovhooside ning teiste ettevõtete ja organisatsioonide töötajatele, kes saavad peale rahalise tasu ka naturaaltasu, mille maksumuselt arvutatakse kindlustusmakseid, võetakse see naturaaltasu keskmise kuutöötasu kindlaksmääramisel (punktid 121—126) arvesse riiklike kokkuostuhindade alusel, mis kehtivad sel ajavahemikul, mil töötasustamine toimus.

129. Keskmise kuutöötasu kindlaksmääramisel (punktid 121—126) töölistele ja teenistujatele, kes töötasid välismaal asuvates NSV Liidu asutustes või rahvusvahelistes organisatsioonides ja kelle töötasustamise skeem näeb ette miinimum- ja maksimumpalga Nõukogude valuutas, võetakse arvesse 200 protsenti tema ametikoha maksimumpalgast (ühes kehtestatud lisanditega) Nõukogude valuutas. Seejuures ei võeta arvesse töötasu seda osa, mida makstakse välisvaluutas.

Keskmise kuutöötasu kindlaksmääramisel (punktid 121—126) muudele töölistele ja teenistujatele, kes olid NSV Liidust suunatud tööle välismaale, võetakse arvesse 100 protsenti töötasust, mida nad said kuni välismaale suunamiseni, ning neile isikutele, kes kuni välismaale suunamiseni ei töötanud, 100 protsenti ametipalgast, mis on ette nähtud NSV Liidus samal ametikohal, mis täidetakse välismaal, või teisel analoogilisel ametikohal.

Keskmise kuutöötasu kindlaksmääramisel (punktid 121—126) ajutiselt välismaal asuvate sõjaväeosade töölistele ja teenistujatele võetakse arvesse 100 protsenti töötasust, mis on täidetaval ametikohal tehtava töö eest kehtestatud Nõukogude valuutas.

130. Teistest maadest ümberasunutest Nõukogude kodanikele, kes ei ole NSV Liidus töötanud, arvutatakse pensione, võttes arvesse vastava kutseala ja kvalifikatsiooniga tööliste ja teenistujate keskmise töötasu NSV Liidus pensioni määramise ajaks (ametiühingu andmete järgi).

131. Kodanike juures lepingute alusel töötavatele isikutele (majateenijatele, lapsehoidjatele, sekretäridele, masinakirjutajatele, stenografistidele, valvuritele, aednikele, autojuhtidele ja teistele) arvutatakse pensione tegelikust töötasust, kuid mitte kõrgemast kui riiklikes teenindusettevõtetes ja -organisatsioonides töötavate vastava kutseala ning kvalifikatsiooniga tööliste ja teenistujate töötasu. Seejuures võetakse majateenijate töötasu naturaalosa nende töötasu hulka 100 protsendi suuruses

rahalisest osast ja neile arvutatakse pensione tegelikust töötasust, kuid mitte kõrgemast kui nimetatud ettevõtete ja organisatsioonide noorema teenindava personali hulka kuuluvate töötajate töötasu.

Riiklikes teenindusettevõtetes ja -organisatsioonides töötavate vastava kategooria töötajate töötasu suurus tehakse kindlaks kohaliku tööstuse ja kommunaalelukondlike ettevõtete tööliste ametiühingu oblastikomitee (kraikomitee) andmete järgi ning vabariikides, kus ei ole oblastilist jaotust, — selle ametiühingu vabariikliku komitee andmete järgi.

132. Toitjakaotuspensionide arvutamisel tööliste, teenistujate ja enne sõjaväeteenistusse kutsumist töötanud sõjaväelaste perekondadele kohaldatakse vastavalt käesoleva määrustiku punkte 121, 122, 123, 124, 127, 128, 129, 130 ja 131.

133. Töölistest, teenistujatest ning enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena töötanud sõjaväelastest pensionäride perekondadele arvutatakse pensione samast töötasust, millest oli arvutatud toitja pension.

Käesoleva määrustiku punktides 125 ja 126 ettenähtud korras toimuvaks pensioni ümberarvutamiseks õigust omanud pensionäride perekondadele arvutatakse pensione töötasust, millest oli ümber arvutatud või oleks võinud olla ümber arvutatud toitja pension.

134. Iga käesoleva määrustikuga ettenähtud lisand arvutatakse juurde pensionisummale, mis on arvutatud teist lisandit arvestamata.

135. Pensionilisandeid, mis on kehtestatud mittetöötavatele pensionäridele, kelle ülalpidamisel on töövõimetuid perekonnaliikmeid, arvutatakse perekonnaliikmete kohta, kes on nimetatud käesoleva määrustiku punktides 60, 65 ja 66. Neid lisandeid ei arvutata nende perekonnaliikmete kohta, kes ise pensioni saavad.

Kui perekonnas on kaks (või rohkem) mittetöötavat pensionäri, võetakse nende ühisel ülalpidamisel olev iga töövõimetu perekonnaliige arvesse ainult ühele pensionärile (nende endi valikul) lisandi arvutamiseks.

136. Kui protsentides töötasust arvutatud pensionisumma on väiksem pensioni alammäärast, arvutatakse lisandid juurde nimetatud pensionisummale (mitte alammäärale).

Sõjaväelastest I ja II grupi invaliidide pension, mis on arvutatud protsentides töötasust, ei või ühelgi juhul olla väiksem pensionist, mis määratakse muudel võrdsetel tingimustel kindlates kuumäärades.

137. Kui pensionär jätkab töötamist pärast pensioni määramist ja omandab pideva või üldise tööstaaži, mis annab õiguse saada pideva staaži eest ettenähtud lisandit või lisandikõrgendust või üldise staaži eest ettenähtud lisandit, arvutatakse pensionäri avalduse kohaselt pension vastavalt ümber.

138. Kui pensionär pärast pensioni määramist omandab või kaotab seoses tema perekonna koosseisu muutumisega või seoses töötamise lõpetamise või tööleasumisega õiguse saada lisandit töövõimetute perekonnaliikmete kohta või kui selle lisandi suurus kuulub muutmisele, arvutatakse pension vastavalt ümber.

139. Pensione ühes kõigi lisanditega määratakse kehtestatud normide järgi pensionide ülemmäärade piires ning seejuures 100 protsendi piires töötasust, millest pension on arvutatud. Kuid ühelgi juhul ei või pensionid ühes kõigi lisanditega olla madalamad pensionide alammääradest.

I grupi invaliidide pensionid, samuti toitja kaotanud (kolme või enama töövõimetuga) perekondade pensionid võivad olla suuremad kui 100 protsenti töötasust, millest pension on arvutatud.

Käesolevas punktis kehtestatud sätteid pensionide suuruse piiramise osas 100 protsendiga töötasust ei kohaldata pensionide suurendamisel (pensionide ülemmäärade piires) käesoleva määrustiku punkti 44 järgi.

140. Keskmise kuutöötasu arvutamisel ja pensionide suuruse kindlaksmääramisel ümardatakse kopikate murdosad ühe kopikani; seejuures alla poole kopika olevat murdosa ei arvestata, pool kopikat ja üle poole aga ümardatakse ühe kopikani.

X. Pensioni taotlemine

141. Töölistele, teenistujatele ja nende perekonnaliikmetele (toitja kaotuse puhul) pensioni määramise avaldus esitatakse viimaseks töökohaks oleva ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioonile.

Administratsioon vormistab koos ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku komiteega 10 päeva jooksul, arvates avalduse saabumise päevast, vajalikud dokumendid staaži ja töötasu kohta ning saadab need ühes esitatud avalduse ja oma esildisega avaldaja elukoha järgsele rajooni (linna) sotsiaalkindlustuse osakonnale; kui pensionitaotlejal ei ole administratsiooni ja ametiühingukomitee arvates õigust pensioni saada, teatab administratsioon temale kirjalikult oma keeldumisest tema pensionimääramiseks esitamisest, näidates ära keeldumise põhjused.

Kui pensionitaotleja ei ole nõus administratsiooni ja ametiühingukomitee otsusega tema pensionimääramiseks esitamisest keeldumise kohta, võib ta esitada pensioni määramise avalduse vahetult rajooni (linna) sotsiaalkindlustuse osakonnale.

Teistele kodanikele, samuti töötamise lõpetanud töölistele ja teenistujatele ning nende perekonnaliikmetele pensioni määramise avaldus esitatakse vahetult avaldaja elukoha järgsele rajooni (linna) sotsiaalkindlustuse osakonnale.

Nendes rajoonides (linnades), kus ei ole sotsiaalkindlustuse osakonda, esitatakse pensioni määramise esildis või avaldus rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele.

142. Sotsiaalkindlustuse osakonnad on kohustatud andma pensionide määramise kohta seletusi ja teateid, samuti avaldajale kaasabi vajalike dokumentide saamises. Sotsiaalkindlustuse osakondadel on õigus nõuda ettevõtetelt, asutustelt, organisatsioonidelt ja üksikisikutelt vastavaid dokumente ning kontrollida nende andmise põhjendatust.

143. Vanaduspensioni määramise avaldusele peavad olema lisatud:

a) tööstaaži tõendavad dokumendid;

b) teatis (või muud dokumendid) töötasu kohta.

Pensionide määramisel vastavalt käesoleva määrustiku punkti 16 alapunktile «d» lisab sotsiaalkindlustuse osakond peale selle ka läbivaatusakti väljavõtte, mille ta on saanud arstliku tööekspertiisi komisjonilt (ATEK-ilt).

144. Töölise või teenistuja invaliidsuspensioniavaldusele peavad olema lisatud:

a) tööstaaži tõendavad dokumendid;

b) teatis (või muud dokumendid) töötasu kohta.

Sotsiaalkindlustuse osakond lisab avaldusele arstliku tööekspertiisi komisjoni (ATEK-i) läbivaatusakti väljavõtte, mille osakond on saanud ATEK-ilt.

Kui invaliidsus on tekkinud töövigastuse tagajärjel, esitatakse ka akt (või muu ametlik dokument) õnnetusjuhtumi kohta.

145. Töölise või teenistuja perekonnale pensioni määramise avaldusele peavad olema lisatud:

a) perekonnaseisuaktide registreerimise organi tunnistus perekonna toitja surma kohta (või dokument, mis tõendab tema teadmata äraolekut);

b) perekonna toitja vanust tõendav dokument (kui vanus ei ole märgitud surmatunnistusel);

c) toitja tööstaaži tõendavad dokumendid;

d) teatis (või muud dokumendid) toitja töötasu kohta;

e) majavalitsuse, elamuekspluatatsioonikontori või külanõukogu teatis (või muud dokumendid) toitja ülalpidamisel olnud perekonnaliikmete koosseisu kohta (punkt 148).

Peale selle esitatakse vajalikel juhtudel:

f) õppeasutuste teatised selle kohta, et 16—18-aastased perekonnaliikmed on õpilased;

g) majavalitsuse, elamuekspluatatsioonikontori või külanõukogu teatis selle kohta, et surnud isiku alla 8 aasta vanuseid lapsi, vendi, õdesid või lastelapsi hooldav surnud isiku vanem või abikaasa ei tööta.

Sotsiaalkindlustuse osakond lisab avaldusele tema poolt arstliku tööekspertiisi komisjonilt (ATEK-ilt) saadud väljavõtted ATEK-is nende täiskasvanud perekonnaliikmete läbivaatamise aktidest, kellel õigus saada toitjakaotuspensioni tuleneb nende invaliidsusest.

Kui toitja surm oli tingitud töövigastusest, esitatakse ka õnnetusjuhtumi kohta koostatud akt (või muu ametlik dokument).

Tööliste ja teenistujate hulgast surnud pensionäri perekonnale pensioni määramise avaldusele peavad olema lisatud käesoleva punkti alapunktides «a» ja «e» nimetatud dokumendid ning vajaduse korral ka selle punkti alapunktides «f» ja «g» nimetatud dokumendid. Pensionäri töötasu tehakse kindlaks tema pensionitoimikus olevate dokumentide alusel.

Kui pensionäril on õigus taotleda pensioni ümberarvutamist käesoleva määrustiku punktis 125 ettenähtud korras, kuid ta ei taotlenud sellist ümberarvutamist, esitatakse vastav teatis pensionäril pärast temale pensioni määramist olnud töötasu kohta.

146. Sõjaväelasele pensioni määramise avaldusele peab olema lisatud haigustunnistuse ärakiri, mis on tõestatud ja välja antud sõjakomissariaadi poolt, kes sõjaväelase sõjaväearvelt kustutas, või sõjaväe arstliku komisjoni teatis.

Sotsiaalkindlustuse osakond lisab avaldusele arstliku tööekspertiisi komisjoni (ATEK-i) läbivaatusakti väljavõtte, mille osakond on saanud ATEK-ilt.

Kui sõjaväelane on enne sõjaväeteenistusse kutsumist töötanud töölisena või teenistujana, peavad olema pensioni määramise avaldusele lisatud ka:

a) dokumendid, mis tõendavad sõjaväelase töötamist töölisena või teenistujana enne sõjaväeteenistusse kutsumist, samuti dokumendid, mis tõendavad sõjaväelase tööstaaži, mis vastavatel juhtudel on vajalik soodustusmäärades pensioni määramiseks;

b) teatis töötasu kohta.

Kui invaliidsus on tekkinud pärast sõjaväeteenistusest vabastamist, esitatakse haigustunnistuse ärakirja asemel sõjakomissariaadi teatis sõjaväeteenistuse kohta, milles on ära näidatud sõjaväeteenistusse kutsumise kuupäev ning sõjaväeteenistusest vabastamise kuupäev ja alus.

147. Sõjaväelase perekonnale pensioni määramise avaldusele peavad olema lisatud:

a) sõjaväeosalt või rajooni (linna) sõjakomissariaadilt või NSV Liidu Kaitseministeeriumi vastavalt valitsuselt või sõjaväehaiglalt või muult sõjaväeasutuselt saadud dokument, mis tõendab sõjaväelase surma fakti, samuti surma kuupäeva ja põhjust, või dokument sõjaväelase teadmata äraoleku kohta;

b) majavalitsuse, elamuekspluatatsioonikontori või külanõukogu teatis (või muud dokumendid) sõjaväelase perekonnaliikmete koosseisu kohta, kes olid tema ülalpidamisel enne sõjaväeteenistusse kutsumist (punkt 148).

Peale selle esitatakse vajalikel juhtudel:

c) õppeasutuste teatised selle kohta, et 16—18-aastased perekonnaliikmed on õpilased;

d) majavalitsuse, elamuekspluatatsioonikontori või külanõukogu teatis selle kohta, et surnud isiku alla 8 aasta vanuseid lapsi, vendi, õdesid või lastelapsi hooldav surnud isiku vanem või abikaasa ei tööta.

Kui sõjaväelane töötas enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölisena või teenistujana, peavad pensioni määramise avaldusele olema lisatud ka:

e) dokumendid, mis tõendavad sõjaväelase töötamist töölisena või teenistujana enne sõjaväeteenistusse kutsumist, samuti dokumendid, mis tõendavad sõjaväelase tööstaaži, mis vastavatel juhtudel on vajalik soodustusmäärades pensioni määramiseks;

f) teatis töötasu kohta.

Kui sõjaväelane suri pärast tema sõjaväeteenistusest vabastamist, esitatakse surma fakti tõendava dokumendina perekonnaseisuaktide registreerimise organi tunnistus toitja surma kohta. Peale selle esitatakse sõjakomissariaadi teatis sõjaväeteenistuse kohta, milles on ära näidatud sõja-

väeteenistusse kutsumise kuupäev ning sõjaväeteenistusest vabastamise kuupäev ja alus.

Sotsiaalkindlustuse osakond lisab avaldusele tema poolt arstliku tööekspertiisi komisjonilt (ATEK-ilt) saadud väljavõtted ATEK-is nende täiskasvanud perekonnaliikmete läbivaatamise aktidest, kellel õigus saada toitjakaotuspensioni tuleneb nende invaliidsusest. Kui toitja suri pärast 3 kuu möödumist tema sõjaväeteenistusest vabastamisest ja tema surm oli sõjaväeteenistuse ajal saadud haava, põrutuse, vigastuse või haigestumise tagajärg, lisab sotsiaalkindlustuse osakond ka väljavõtte arstliku tööekspertiisi komisjoni (ATEK-i) otsusest surma põhjuse kohta.

Sõjaväelaste hulgast surnud pensionäri perekonnale pensioni määramise avaldusele peavad olema lisatud: pensionäri surmatunnistus, mille on välja andnud perekonnaseisuaktide registreerimise organ, (või dokument teadmata äraoleku kohta), majavalitsuse, elamuekspluatatsioonikontori või külanõukogu teatis (või muud dokumendid) pensionäri perekonnaliikmete koosseisu kohta, kes olid tema ülalpidamisel, ning vajalikel juhtudel ka käesoleva punkti alapunktides «c» ja «d» nimetatud dokumendid. Kui pensionär oli enne sõjaväeteenistusse kutsumist töötanud töölisena või teenistujana, tehakse tema töötasu kindlaks tema pensionitoimikus olevate dokumentide alusel.

Kui pensionäril oli õigus temale pensioni ümberarvutamiseks käesoleva määrustiku punktides 125 või 126 ettenähtud korras, kuid ta ei taotlenud sellist ümberarvutust, esitatakse vastav teatis pensionäri töötasu kohta, mida ta sai pärast temale pensioni määramist.

148. Majavalitsuse, elamuekspluatatsioonikontori või külanõukogu teatises (või muudes dokumentides) toitja perekonnaliikmete koosseisu kohta, kes olid tema ülalpidamisel, peab olema märgitud iga selle perekonna liikme perekonna-, ees- ja isanimi, sünniaasta ja -kuu ning sugulusvahekord toitjaga ning ära näidatud, et nad olid tema ülalpidamisel.

Perekonnaliikmete kohta, kes elavad linnades ja alevites üksikkodanikele kuuluvates majades, annab ülalnimetatud teatised välja majavaldaja ja need teatised peavad olema kinnitatud kontrollaktiga, mille koostab rajooni (linna) sotsiaalkindlustuse osakonna esindaja tänavakomitee esindaja ja maja eest vastutava isiku osavõtul.

Abielusuhe peab olema tõendatud abielutunnistusega või kohtuotsusega (kindlaksmääratud juhtudel).

Ülalpidamisel oleku fakti võib vastavate dokumentide puudumisel ja nende taastamise võimatuse korral kindlaks teha kohtuotsusega.

149. Pensioni määramiseks vajalikud dokumendid võib esitada originaalidena, kuid ka ärakirjadena, mis on tõestatud notariaalkorras või rajooni (linna) sotsiaalkindlustuse osakonna poolt.

Tööstaaži tõendavad dokumendid esitatakse originaalidena. Kuid neil juhtudel, kus tööstaaži tõendiks on tööraamat, esitatakse sellest väljavõte, mille on tõestanud viimaseks töökohaks olnud ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon või rajooni (linna) sotsiaalkindlustuse osakond. Töönimistu või teenistuskirja ärakiri võetakse vastu, kui see on välja antud kehtestatud vormi kohasel blanketil.

150. Pensionitaotleja (olenemata pensioni liigist) peab esitama passi; paikkonnas, kus ei ole kehtestatud passisüsteemi, — isikut, vanust ja elukohta tõendava muu dokumendi.

151. Kui esitatud dokumendis on märgitud ainult sünniaasta, märkimata kuud, loetakse sünnikuupäevaks märgitud aasta esimene juuli.

Kui staažidokumendis on märgitud ainult tööleasumise või töötamise lõpetamise aasta, märkimata täpseid kuupäevi (näiteks «1927. aastast kuni 1933. aastani»), loetakse tööleasumise või töötamise lõpetamise kuupäevaks selle aasta esimene juuli.

Kui sünniaja- või staažidokumendis on märgitud ainult aasta ja kuu, märkimata täpset kuupäeva, loetakse selleks kuupäevaks vastava kuu 15. kuupäev.

152. Pensioni määramise esildise või avalduse vastuvõtnud sotsiaalkindlustuse osakond annab esildise või avalduse ja juurdelisatud dokumentide vastuvõtmise kohta allkirja, märkides selles ära esildise või taotluse vastuvõtmise kuupäeva.

Pensioni taotlemise päevaks loetakse päeva, mil esildis või avaldus ühes kõigi vajalike dokumentidega vastu on võetud.

Kui pensioni määramise esildis või avaldus on saadetud posti teel ning seejuures on lisatud ka kõik vajalikud dokumendid, loetakse pensioni taotlemise päevaks esildise või avalduse lähtekoha postitempli kuupäeva.

Kui esildisele või avaldusele ei ole lisatud kõiki vajalikke dokumente, teatab sotsiaalkindlustuse osakond ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioonile või avaldajale, missugused dokumendid tuleb esitada täiendavalt. Kui need esitatakse hiljemalt kolme kuu jooksul, arvates täiendavate dokumentide esitamise vajaduse kohta teatise saamise päevast, loetakse pensioni taotlemise päevaks esildise või avalduse vastuvõtmise päeva või taotluse lähtekoha postitempli kuupäeva.

XI. Pensionide määramine

153. Pensione määravad pensionide määramise komisjonid, kes moodustatakse rajoonide (linnade) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede poolt.

Need komisjonid moodustatakse rajoonide (linnade) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juures koosseisus: rajooni (linna) sotsiaalkindlustuse osakonna juhataja (komisjoni esimees), rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja ja ametiühinguorganisatsiooni esindaja. Sõjaväelastele ja nende perekondadele pensionide määramise puhul kuulub komisjoni koosseisu lisaks ka rajooni (linna) sõjakomissar. Pensionide määramise komisjonide tööst osavõtmiseks ametiühinguorganisatsioonide esindajate kinnitamise korra määrab kindlaks ÜAÜKN.

Neis rajoonides (linnades), kus ei ole sotsiaalkindlustuse osakonda, on rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee juures asuva pensionide määramise komisjoni esimeheks rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee esimehe üks asetäitja või täitevkomitee sekretär.

154. Pensionide määramise esildised või avaldused vaadatakse läbi rajoonide (linnade) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juures asuvates pensionide määramise komisjonides hiljemalt 10 päeva jooksul pärast esildise või avalduse ning kõigi vajalike dokumentide saabumist või täiendavate dokumentide saabumist (punkt 152).

155. Pensioniavalduse tagasilükkamise korral annab või saadab sotsiaalkindlustuse osakond hiljemalt 5 päeva jooksul pärast vastava otsuse tegemist ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioonile või avaldajale teate pensioniavalduse tagasilükkamise kohta, näidates ära tagasilükkamise põhjuse ja edasikaebamise korra, ning tagastab samal ajal kõik dokumendid.

156. Pensionide määramise komisjoni otsuse peale võib edasi kaevata rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele.

Kaebused pensioniasjades ei kuulu läbivaatamisele kohtuorganites.

157. Pensione määratakse pensioni taotlemise päevast (punkt 152), välja arvatud järgmised juhud, mil pensione määratakse varasemast tähtajast:

a) töölistele ja teenistujatele määratakse invaliidsuspensione päevast, mil arstliku tööekspertiisi komisjon (ATEK) invaliidsuse kindlaks on teinud, kui invaliidsus on kindlaks tehtud ajutise töövõimetuse ajal ja kui tööline või teenistuja on seejuures pensioni taotlenud enne 3 kuu möödumist pärast invaliidsuse kindlakstegemise päeva;

b) tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensione toitja surma päevast, kui perekond on pensioni taotlenud enne 3 kuu möödumist pärast toitja surma päeva;

c) sõjaväelastele määratakse pensione sõjaväehaiglast väljakirjutamise päevast või sõjaväeteenistusest vabastamise päevast, kui invaliidsuse kindlaksmääramine arstliku tööekspertiisi komisjonis (ATEK-is) ja pensioni taotlemine on toimunud pärast seda hiljemalt 3 kuu jooksul, arvates vastavalt kas sõjaväehaiglast väljakirjutamise või sõjaväeteenistusest vabastamise päevast;

d) sõjaväelaste perekondadele määratakse pensione sõjaväelase surma päevast (või päevast, millest alates sõjaväelane on tunnistatud teadmata kadunuks), kuid mitte üle 12 kuu enne pensioni taotlemist.

158. Määratud pensione arvutatakse ümber järgmistest tähtaegadest:

kui tekib õigus saada kõrgemat pensioni — selle kuu esimesest kuupäevast, milles pensionär taotles pensioni ümberarvutamist, kui ta on vastava avalduse ühes kõigi vajalike dokumentidega esitanud enne 15. kuupäeva (kaasa arvatud), ning järgmise kuu esimesest kuupäevast, kui ta on avalduse ühes kõigi vajalike dokumentidega esitanud pärast 15. kuupäeva;

kui tekivad asjaolud, mis toovad kaasa pensioni vähendamise, — selle kuu esimesest kuupäevast, milles need asjaolud tekkisid, kui nad on tekkinud enne 15. kuupäeva (kaasa arvatud), ning järgmise kuu esimesest kuupäevast, kui nad on tekkinud pärast 15. kuupäeva.

Käesoleva määrustiku punktides 56 ja 87 loetletud juhtudel arvutatakse pensione ümber nimetatud punktides ettenähtud tähtaegadest.

159. Ühelt pensionilt teisele üleviimine (näiteks invaliidsuspensionilt vanaduspensionile või teadustöötaja pensionilt käesolevas määrustikus ettenähtud pensionile) toimub pensionide määramise komisjoni otsusel.

Üleviimine toimub vastava avalduse ja kõigi vajalike dokumentide (kui need pensionitoimikus puuduvad) esitamise päevast.

160. Pensioni määramise avaldust ühes kõigi esitatud dokumentidega ning komisjoni (punkt 153) koosoleku protokolli väljavõtet pensioni määramise otsusega hoitakse iga pensionäri eraldi pensionitoimikus.

Pensionitoimikud asuvad pensionäride elukoha järgsetes sotsiaalkindlustusorganites, seal aga, kus neid organeid ei ole, — rajoonide (linnade) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedes.

161. Pensionäridele antakse «Pensionitunnistus».

Pensionitunnistuste vormid määratakse kindlaks liiduvabariikide sotsiaalkindlustuse ministeeriumide poolt.

162. Välismaa kodanikele ja nende perekondadele ettenähtud pensione määravad liiduvabariikide sotsiaalkindlustuse ministeeriumid.

XII. Pensionide maksmine

163. Vanadus- ja invaliidsuspensionäridele (välja arvatud I ja II grupi invaliidid sõjaväelaste hulgast), kes töötavad ettevõtetes, asutustes või organisatsioonides töölistena või teenistujatena, maksavad pensione töökoha järgsed ametiühinguorganisatsioonid ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni kaudu sotsiaalkindlustusmaksete arvel.

Töötavatele pensionäridele makstakse pensione sotsiaalkindlustusorganite korralduste alusel.

Kõigile teistele pensionäridele (sealhulgas I ja II grupi invaliididele sõjaväelaste hulgast ja toitjakaotuspensioni saavatele pensionäridele) maksavad pensione pensionäri elukoha järgsed sotsiaalkindlustusorganid. Nendes rajoonides (linnades), kus neid organeid ei ole, maksavad nimetatud pensionäridele pensione rajoonide (linnade) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed.

164. Töökoha kaudu makstakse pensione möödunud kuu eest ühel ajal kuu teise poole töötasu maksmisega.

Vastavalt ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide pearaamatupidajate (vanemraamatupidajate) kohta kehtivale seadusandlusele vastutab asutuse, ettevõtte, organisatsiooni pearaamatupidaja (vanemraamatupidaja) koos ametiühinguorganisatsiooniga selle eest, et töötavatele pensionäridele arvutatakse ja makstakse pensione õigesti.

165. Sotsiaalkindlustusorganid maksavad pensione igal kuul, nende poolt kindlaksmääratud tähtaegadel, kuid hiljemalt selle kuu 5. kuupäeval, mis järgneb kuule, mille eest pensioni makstakse. Töötavatele pensionäridele, kes saavad pensioni ühes töötasu arvestusega sotsiaalkindlustusorganitelt (punkt 163), makstakse pension välja möödunud kuu töötasu teatise esitamisel.

Pensionide maksmise korra määrab kindlaks NSV Liidu Rahandusministeerium kooskõlastatult ÜAÜKN-i, NSV Liidu Sideministeeriumi ja liiduvabariikide ministrite nõukogudega.

Pensionide kättetoimetamine ja saatmine toimub riigi kulul.

166. Volituse alusel makstakse pensione mitte kauem kui 3 kuud järjest (välja arvatud punktides 180 ja 181 nimetatud erandid).

Volitus peab olema tõestatud notariaalkorras või pensionäri elukoha järgse majavalitsuse või elamuekspluatatsioonikontori poolt või statsionaarse raviasutuse poolt, kus pensionär on ravil. Volitus tõestatakse vastava isiku allkirjaga ja asutuse pitseriga.

167. Kui pensionär asub ümber alalisse elukohta teise rajooni (linna), jätkatakse pensioni maksmist selles rajoonis (linnas) pärast seda, kui pensionäri uue elukoha järgne vastav sotsiaalkindlustuse organ on pensionitoimiku kätte saanud. Pensioni hakatakse uuesti maksma sellest ajast, millest pensioni maksmine pensionäri endises elukohas oli lõpetatud.

Pensionäride endises elukohas arvelt kustutamise ja uues elukohas arvele võtmise korra ning nende pensionitoimikute edasisaatmise korra määravad kindlaks liiduvabariikide sotsiaalkindlustuse ministeeriumid.

168. Väljaarvutatud pensionisummasid, mida pensionär ei ole õigel ajal kätte nõudnud, makstakse möödunud aja eest mitte üle 3 aasta enne pensioni kättesaamiseks pöördumist.

Pensionisummasid, mida pensioni määrava või maksva organi süü tõttu ei ole saadud õigel ajal, makstakse möödunud aja eest ilma mingi tähtajalise piiramiseta.

Ülalnimetatud juhtudel makstakse pensionisumma, mis on saada mitte rohkem kui 12 kuu eest, välja korraga, kuid ülejäänud osa makstakse iga kuu võrdsetes osades, mis ei ületa kuupensioni.

169. Pensionäridele, kellele on määratud toitjakaotuspension, I grupi invaliididele, II grupi invaliididele sõjaväelaste hulgast, samuti teistele II grupi invaliididele, kelle töötasu ei ületa 120 rubla kuus, makstakse pensioni täies ulatuses, olenemata töötasust või muust tulust.

170. II grupi invaliididele (välja arvatud II grupi invaliidid sõjaväelaste hulgast), kes töötavad töölistena või teenistujatena, kelle töötasu ületab 120 rubla kuus, ning III grupi invaliididele makstakse pensione sellises suuruses, et pension ja saadav töötasu ei ületa üldsummas kogu töötasu, millest pension on arvutatud või hiljem ümber arvutatud. Seejuures makstakse III grupi invaliididele sõjaväelaste hulgast, samuti teistele III grupi invaliididele, kelle töötasu ei ületa 120 rubla kuus, välja vähemalt 50 protsenti määratud pensionist.

Kui pension on määratud alam- või kindlas määras, loetakse tinglikult töötasuks, millest pension on arvutatud, kehtestatud töötasu-alammäär.

Õpilastest III grupi invaliididele, kes saavad stipendiumi, makstakse pensione samadel alustel nagu töötavatele III grupi invaliididelegi, kusjuures töötasu asemel võetakse arvesse stipendium.

Kolhoosiliikmeteks olevatele III grupi invaliididele makstakse 50 protsenti määratud pensionist.

Sõjaväelaste hulgast III grupi invaliididele, kes on invaliidistunud NSV Liidu kaitsmisel või muude sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisel saadud haava, põrutuse või vigastuse või rindelolekuga seotud haigestumise tagajärjel ja töötavad töölistena või teenistujatena või on kolhoosiliikmed, makstav pension ei või ühelgi juhul olla madalam kehtestatud invaliidsuspensioni-alammäärast.

171. Töötavatele pensionäridele makstakse vanaduspensioni 15 rubla kuus, kui nende töötasu pärast pensioni määramist ei ületa (arvestamata pensionisummat) 100 rubla.

Pensionäridele, kellele vanaduspension on määratud soodustatud tingimustel kui isikutele, kes on töötanud allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel ja kuumades tsehhides, makstakse määratud pensionist 50 protsenti, kui nende töötasu koos pensioniga ei ületa 300 rubla kuus. Kui pension ja töötasu kokku ületavad 300 rubla kuus, vähendatakse makstava pensioni suurust vastavalt.

Pensionäridele, kes töötavad töölistena või teenistujatena, ei maksta vanaduspensioni, mis on neile määratud osalise staaži puhul.

Pensionäridele, kellele NSV Liidu Ministrite Nõukogu eriotsusega on kehtestatud töötamise ajal soodsamad vanaduspensioni maksmise tingimused, makstakse pensione nende otsustega ettenähtud korras.

Pensionäridele, kes saavad vanaduspensioni ja on kolhoosiliikmed, makstakse neile määratud pensioni, arvestamata kolhoosis töötamise eest saadavaid tulusid.

172. Pensionäridele vabakutseliste isikute hulgast ja pensionäridele, kellel on tulu kodu- ja käsitööndusega tegelemisest, makstakse II või III invaliidsusgrupi invaliidsuspensione alustel, mis on kehtestatud pensionäridele, kes töötavad töölistena või teenistujatena.

Vanaduspensionäridele nimetatud isikute hulgast makstakse pensioni 15 rubla kuus, kui nende vabakutselisena töötamisest või kodu- ja käsitööndusega tegelemisest saadav tulu ei ületa 100 rubla kuus. Pensionäridele, kellele vanaduspension on määratud soodustatud tingimustel kui isikutele, kes on töötanud allmaatöödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel ja kuumades tsehhides, makstakse määratud pensionist 50 protsenti, kui nende ühe kuu tulu koos pensioniga ei ületa 300 rubla. Kui pension ja tulu kokku ületavad 300 rubla kuus, vähendatakse makstava pensioni suurust vastavalt.

Vabakutseliste ning kodu- ja käsitööndusega tegelevate isikute hulgast pensionäride tulude arvutamise korra neile pensionide maksmisel määrab kindlaks NSV Liidu Rahandusministeerium.

173. Käesoleva määrustiku punktides 169, 170, 171 ja 172 nimetatud pensionäridele II või III invaliidsusgrupi invaliidsuspensionide ja vanaduspensionide maksmisel peetakse kinni järgmistest sätetest:

a) saadava töötasu hulka arvatakse kõik töötasuliigid, millelt arvutatakse kindlustusmakseid, välja arvatud töötasu ületunnitöö ja kohakaasluse eest ning igasugused ühekordsed väljamaksed; ühekordne tasu väljateenitud aastate eest arvatakse selle kuu töötasu hulka, mil nimetatud tasu on saadud;

b) alaliste mittekoosseisuliste töötajate (õppejõud, kes töötavad tunnitasu alusel, meditsiiniasutuste konsultandid jne.) palk võetakse olenemata sellest, kas sellelt on arvutatud kindlustusmakseid, arvesse võrdselt koosseisuliste töötajate töötasuga;

c) ajutise töövõimetuse aja eest võetakse töötasu asemel arvesse haiguslehe järgi saadud toetus;

d) arvesse ei võeta: 2 kuu piires kalendriaasta jooksul ajutise töölisena või teenistujana töötamise eest saadud palka, olenemata sellest, kas pensionär töötas need kuud järjest või vaheaegadega; töötasu juhuslike tööde eest; aastatasu ettevõtte või organisatsiooni materiaalse ergutamise fondist.

Kui pensionär oli võetud tööle ajutise töölisena või teenistujana mitte kauemaks kui 2 kuuks, aga töötas tegelikult üle 2 kuu, siis võetakse arvesse palk, mis on saadud pärast kahe kuu möödumist töötatud aja eest;

e) pensionide maksmisel alaliselt maal elavatele põllumajandusega seotud pensionäridele loetakse määratud pensioniks pension, mis on arvutatud arvestusega, et pensionär elab maal ja on seotud põllumajandusega.

174. Kui määratud pensioni tuleb töötasu, stipendiumi või muu tulu või põllumajandusega seotud olemise tõttu maksta vähendatud suuruses või seda ei tule üldse maksta, on pensionärid kohustatud sotsiaalkindlustuse osakondadele teatama töötasust, stipendiumist või muust tulust või sellest, et nad on seotud põllumajandusega.

Pensionärid, kes saavad toitjakaotuspensioni või pensionilisandit töövõimetute perekonnaliikmete kohta, on kohustatud samuti sotsiaalkindlustuse osakondadele teatama muudatustest nende perekonnaliikmete koosseisus, kelle kohta pensioni või pensionilisandit makstakse.

Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhtijad on kohustatud 5 päeva jooksul teatama vastavatele sotsiaalkindlustuse osakondadele pensionäride töölevõtmisest.

175. Sõjaväelaste hulgast üksildastele invaliididele, kes elavad vanade- ja invaliididekodudes, makstakse määratud pensionist 25 protsenti. Kui nende invaliidide pensioni suurus ületab nende vanade- ja invaliididekodudes ülalpidamise kulud, makstakse neile välja ülalpidamiskulude ja pensioni vahe, kuid mitte alla 25 protsendi neile määratud pensionist. Kui vanade- ja invaliididekodus elaval sõjaväelaste hulgast invaliidil on töövõimetuid perekonnaliikmeid, kes on tema ülalpidamisel (punktid 60, 65 ja 66), makstakse pensioni järgmises korras: 25 protsenti pensionist makstakse välja invaliidile endale, ülejäänud pensioniosa aga makstakse ülalnimetatud perekonnaliikmetele.

Teistele vanade- ja invaliididekodudes elavatele pensionäridele makstakse määratud pensionist 10 protsenti, kuid mitte alla 5 rubla kuus. Kui vanade- või invaliididekodus elaval pensionäril on töövõimetuid perekonnaliikmeid, kes on tema ülalpidamisel, siis makstakse lisaks pensionile, mida ülalnimetatud suuruses makstakse pensionärile endale, ka tema perekonnaliikmetele: ühele — veerand määratud pensionist, kahele — üks kolmandik pensionist, kolmele ja enamale — pool pensionist.

Pensionäridele vanade- ja invaliididekodude juures asuvates töökodades ning abimajandites tehtava töö eest makstavaid summasid pensioni maksmisel arvesse ei võeta.

Käesolev punkt laieneb ka internaatkutsekoolidesse paigutatud invaliididele.

176. Aja eest, mil pensionär on statsionaarses raviasutuses (haiglas, kliinikus, sõjaväehaiglas jne.), makstakse pensioni üldistel alustel. II ja III invaliidsusgrupi invaliidsuspensionide ning vanaduspensionide maksmisel võetakse haiguslehe järgi saadud toetus arvesse võrdselt töötasuga.

Leprosooriumides asuvatele pensionäridele makstakse pensioni täies ulatuses.

177. Pensionäri vabadusekaotuse korral peatatakse temale määratud pensioni maksmine. Pärast pensionäri vabastamist kinnipidamiskohast tema karistuse kandmise lõppemisel hakatakse temale määratud pensioni uuesti maksma pensioni saamiseks pöördumise päevast.

178. Pensionidest võidakse kinnipidamisi teha:

a) kohtuotsuste ja -määruste (varaliste sissenõudmiste osas), notariaalkontorite täitepealdiste ning muude otsuste ja määruste alusel, milliste täitmine vastavalt NSV Liidu ja liiduvabariikide seadusandlusele toimub kohtuotsuste täitmiseks kehtestatud korras;

b) pensionärile temapoolse kuritarvituse (näiteks teadvalt valeandmetega dokumentide esitamise, töötasu või muu tulu varjamine, perekonnaliikmete koosseisus toimunud muudatustest teadete mitteesitamine) tagajärjel liigselt makstud pensionisummade sissenõudmise kohta pensionide määramise komisjonide poolt tehtud otsuste alusel.

Peale ülalnimetatute pole lubatud mingeid muid kinnipidamisi pensionidest.

Pensionist kinnipeetava osa suurus arvutatakse summast, mis kuulub maksmisele pensionärile.

Pensionist võib kinni pidada mitte üle 50 protsendi pensionisummast: perekonnaliikmete ülalpidamiseks (alimendid), riiklike asutuste ja ettevõtete, kolhooside ning teiste kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide vara riisumistest tekkinud kahju hüvitamiseks, vigastuste või muude tervisekahjustuste ning toitja surmaga põhjustatud kahju hüvitamiseks ja enamsaadud palgasummade tagastamiseks seaduses ettenähtud juhtudel.

Kõigi muude sissenõudmiste järgi võib kinni pidada mitte üle 20 protsendi pensionist.

Pensionide määramise komisjonide otsuste alusel peetakse kinni mitte üle 20 protsendi pensionist lisaks teistel alustel tehtavatele kinnipidamistele.

Kõigil juhtudel, kui pensionilt tehakse sissenõudmisi, säilitatakse pensionärile vähemalt 50 protsenti temal saadaolevast pensionist. Seejuures säilitatakse mittetöötavale pensionärile vähemalt 10 rubla pensioni kuus.

Kui pensioni maksmine lõpetatakse (näiteks töövõime taastumise tõttu) enne võlgnevuse täielikku kustutamist liigselt makstud pensionisummade osas, mida peetakse kinni pensionide määramise komisjonide otsuste alusel, siis nõutakse allesjäänud võlgnevus sisse kohtukorras.

179. Pensionäril saadaolnud ja seoses tema surmaga saamata jäänud pensionisummasid ei arvata pärandi koostisse ning need summad makstakse nendele tema perekonnaliikmetele, kes kuuluvad toitjakaotuspensioniga kindlustatavate isikute hulka (punktid 60, 65 ja 66). Kuid vanematel ja abikaasal on õigus saada neid summasid olenemata sellest, kas nad on töövõimetud ja kas nad olid surnud isiku ülalpidamisel.

Mitme perekonnaliikme pöördumisel jagatakse neil saadaolev pensionisumma nende vahel võrdselt.

Ülalnimetatud summad makstakse välja, kui nende saamiseks pöördutakse hiljemalt 6 kuu jooksul pärast pensionäri surma.

180. NSV Liidu kodanikest pensionäridele, kes on lahkunud välismaale, välja arvatud need, kes on asunud alaliselt elama välismaale või lahkunud kapitalistlikesse riikidesse, makstakse pensioni üldistel alustel, kusjuures pensionide maksmine toimub NSV Liidus pensionäri volituse alusel.

NSV Liidu kodanikest pensionäridele, kes on asunud alaliselt elama välismaale, välja arvatud need, kes on lahkunud kapitalistlikesse riikidesse, makstakse pensioni ka selle aja jooksul, mis nad on välismaal.

NSV Liidu kodanikele, kes said NSV Liidus vanadus- või invaliidsuspensioni (välja arvatud pensionid, mis on määratud töövigastuse või kutsehaigusse haigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul), samuti Nõukogude kodanike perekondadele, kellele on NSV Liidus määratud toitjakaotuspension, kes on pärast 1. oktoobrit 1958. a. asunud alaliselt või ajutiselt elama kapitalistlikesse riikidesse, peatatakse pensioni maksmine kogu välismaaloleku ajaks, kuid enne väljasõitu NSV Liidust makstakse nimetatud isikutele pension 6 kuu eest ette Nõukogude valuutas.

Kapitalistlikesse riikidesse NSV Liidu asutustesse või rahvusvahelistesse organisatsioonidesse tööle suunatud pensionäridele makstakse pensioni rublades, käesoleva määrustikuga kehtestatud korras.

Pensionäridele, kes saavad invaliidsuspensioni töövigastuse või kutsehaigusse haigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul (olenemata kapitalistlikesse riikidesse ärasõidu ajast), samuti pensionäridele, kes saavad vanaduspensioni või invaliidsuspensioni üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul või toitjakaotuspensioni ja on enne 1. oktoobrit 1958. a. asunud alaliselt elama kapitalistlikesse riikidesse, makstakse pensioni välisvaluutas järgmises korras:

a) NSV Liidus ülemmääras — 120 rubla kuus — määratud pensioni makstakse välisvaluutas sellises suuruses, et see ei ületaks 15 protsenti vastavasse riiki nimetatud NSV Liidu saadiku valuuta-ametipalgast, mis on arvutatud ametliku kursi järgi, võttes arvesse lisandid mittekaubalisteks makseteks;

b) NSV Liidus väiksemas suuruses määratud pensioni makstakse selle vähendamisega samas proportsioonis, nagu see on alapunktis «a» ette nähtud ülemmääras määratud pensionide kohta.

Kapitalistlikesse riikidesse ülekantavad pensionid ei või olla madalamad «Riiklike pensionide seadusega» vastavate pensioniliikide osas ettenähtud alammääradest.

181. Välismaa kodanikele, kes on saanud pensioni NSV Liidus (olenemata pensioni liigist), samuti välismaa kodanike perekondadele, kellele on NSV Liidus määratud toitjakaotuspension, makstakse pensioni ka sel juhul, kui pensionär asub alaliselt elama välismaale (või kui NSV Liidus töötanud, kuid surnud välismaa-kodaniku perekond elab alaliselt välismaal).

Välismaa kodanikele, kes on ajutiselt lahkunud välismaale, makstakse pensione korras, mis on ette nähtud käesoleva määrustiku punktis 180 (esimene lõige).

Välismaa kodanikele, kes on asunud alaliselt või ajutiselt elama kapitalistlikesse riikidesse, makstakse pensione samas korras nagu NSV Liidu kodanikest pensionäridele, kes on lahkunud kapitalistlikesse riikidesse (punkt 180).

* *
*

182. Kui NSV Liidu ja teiste riikide vahel sõlmitud sotsiaalkindlustusalastes kokkulepetes (lepingutes) on ette nähtud teistsugused sätted kui käesolevas määrustikus (näiteks punktides 32, 69, 108, 120, 180 ja 181), kohaldatakse vastavalt nendes kokkulepetes (lepingutes) kehtestatud sätteid.

———

Kontrolleksemplar

INDEKS 78280

Väljaandja: Eesti NSV Ministrite Nõukogu Asjadevalitsus.
Trükipoognaid 3,5. Arvestuspoognaid 4,2. Tellimuse nr. 31.
ENSV MN Asjadevalitsuse Trükikoda, Tallinn.

Kapitalistlikesse riikidesse ülekantavad pensionid ei sõltu ülal nimetatud «Riiklike pensionide seadusega» vastavate pensionide osas ettenähtud alammääradest.

181. Välismaa kodanikele, kes on saanud pensioni NSV Liidus lolenemata pensioni liigist), samuti, välismaa kodanike perekondadele, kellele on NSV Liidus määratud toitjakaotuspension, maksetakse pensioni ka sel juhul, kui pensionär asub alaliselt elama välismaale (või kui kes Liidus töötanud, kuid surnud välismaa kodaniku perekond elab alaliselt välismaal).

Välismaa kodanikele, kes on ajutiselt lahkunud välismaale, maksetakse pensione korras, mis on ette nähtud käesolevas määruses punktis 180 (esimene lõige).

Välismaa kodanikele, kes on taunud alaliselt või ajutiselt elama kapitalistlikesse riikidesse, maksetakse pensione samas korras nagu NSV Liidu kodanikest pensionäridele, kes on lahkunud kapitalistlikesse riikidesse (punkt 180).

* * *

182. Kui NSV Liidu ja teiste riikide vahel sõlmitud sotsiaalkindlustusalastes kokkulepetes (lepingutes) on ette nähtud teisiti, siis kehtivad käesolevas määrustikus (näiteks punktides 32, 49, 158, 172, 180 ja 181) kohaldatavad vastavalt nendele kokkulepetele (lepingutele). Ülejäänud sätteid.

Vaba näidis
Raamatupalat
73-102 a
43.910
ÕHUVÕIMUMATUSEST
EESTI
2725

INDEKS 78280

Väljaandja: Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi Teadete Valitsus.
Trükipoogaad 3,5. Arvestuslehe 3,5. Tellimise nr. 51.
ENSV NSV Asjade Ministeeriumi Trükikoda, Tallinn.